

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XV.

Celovec, petek, 16. september 1960

Štev. 38 (957)

XV. zasedanje Generalne skupščine OZN

bo ob udeležbi številnih državnih šefov zelo važno za ohranitev miru

Prihodnji torek, 20. septembra se bo v New Yorku začelo XV. zasedanje Generalne skupščine OZN, ki mu v svetovni javnosti pripisujejo zelo važen pomen. Trenutno je v svetu mnogo problemov, ki se ob nadaljnji zaostritvi lahko razvijejo v nevarnost nove svetovne vojne. Temu dejstvu odgovarja tudi odločitev najvišjih predstavnikov številnih držav, da se osebno udeležijo zasedanja Združenih narodov in tako s svoje strani čim več prispevajo k ublažitvi in mirnemu reševanju sporov.

Odločitev predsednika sovjetske vlade Hruščeva in najvišjih predstavnikov drugih vzhodnoevropskih držav, da se na čelu svojih delegacij odpeljejo v New York, je na Zahodu povzročila precejšnjo zmedo, ki se odraža predvsem v neresnih komentarjih, češ da hoče Vzhod izrabiti zasedanje svetovnega foruma v propagandne namene. Toda taki glasovi so namenjeni le slepljenju javnosti, kajti v vodilnih krogih zahodnih držav se prav dobro zavedajo, da gre tukaj za mnogo bolj resno vprašanje in se na Zahodu množijo zahteve, da se morajo zasedanja udeležiti tudi najvišji predstavniki zahodnih držav. O tem, da na Zahodu ne podcenjujejo navzočnosti šefov vzhodnih držav na zasedanju Generalne skupščine, pa govori tudi nerazumljiva in predvsem neposrečena prepoved, ki jo je izreklo ameriško zunanje ministrstvo, ko je "iz vzrokov varnosti" omejilo gibanje Hruščeva na mestno četrt, kjer je sedež OZN.

Posebno pozornost pa vzbuja v svetovni javnosti dejstvo, da se bodo zasedanja Združenih narodov udeležili tudi najvišji predstavniki izvenblokovskih držav. Ves svetovni tisk obširno komentira zlasti potovanje v New York predsednika FLR Jugoslavije maršala Tita, predsednika Združene arabske republike Naserja, predsednika Indonezije Sukarna in predsednika indijske vlade Nehruja. Tako je na primer pariški "Combat" zapisal, da **bo dala udeležba predsednika Tita in predsednika Naserja letošnjemu zasedanju Generalne skupščine zgodovinski pomen, kajti šefi nevtralnih držav prihajajo v New York kot „nosilci mirovnih poslanic“**. List izraža upanje, da bo prihod teh državnikov vzpod-

budil tudi šefe velikih zahodnih držav, da ponovno razmislijo o svoji udeležbi na letošnjem zasedanju OZN.

Poleg tega pa bo letošnja Generalna skupščina dala tudi mnogim mladim državam možnost, da utrdijo svojo neodvisnost in dobijo od ostalega sveta gospodarsko in drugo pomoč, da se tudi gospodarsko osamosvojijo ter odpravijo zaostalost, dediščino kolonialne politike.

Še je čas za prijavo otrok

Po novem zakonu o manjšinskem šolstvu je treba vsako leto posebej prijaviti otroke k slovenskemu oziroma dvojezičnemu pouku.

K dvojezičnemu pouku moramo prijaviti:

● otroke, ki vstopijo v prvi razred ljudske šole;

● otroke, ki v dosedanjih razredih ljudske šole niso bili prijavljeni k dvojezičnemu pouku.

K pouku slovenščine kot predmeta moramo prijaviti:

● otroke, ki vstopijo v prvi razred glavne šole;

● otroke, ki v dosedanjih razredih glavne šole niso bili prijavljeni k pouku slovenščine kot predmeta.

Prijave je treba izvesti ob začetku šolskega leta. Ker pa po zakonu ni določena točnejša prijavna roka, morejo za prijavo k slovenskemu oziroma dvojezičnemu pouku veljati analogno le določila, ki jih je ministrstvo za pouk na Dunaju izdalo za odjave od verouka. Po teh določilih so odjave odnosno prijave možne samo v prvih desetih dneh šolskega leta. Le v izjemnih primerih (bolezen ali bivanje otroka v inozemstvu, gradnje v šolskem posloju ali nalezljive bolezni) se desetdnevni objavnostni rok začne šele z dnem, ko otrok dejansko vstopi v šolo ali ko se na šoli prične redni pouk.

Pomanjkljivosti glede prijav k slovenskemu oziroma dvojezičnemu pouku pa ponovno kažejo, kako potrebna je posebna šolska nadzorna oblast, ki je predvidena tako po členu 7 državne pogodbe kakor tudi po novem zakonu o manjšinskem šolstvu. Kljub temu pa na merodajnih mestih doslej še niso poskrbeli, da bi bila ta oblast dejansko ustanovljena!

Proslava 30-letnice bazoviških žrtev

Zadnje nedeljo je bila v Bazovici pred spomenikom bazoviških junakov Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča, ki so jih italijanski fašisti pred 30 leti obsodili na smrt ni ustrelili, veličastna proslava, katere so se udeležili poleg velike množice tržaških Slovencev in demokratičnih Italijanov tudi predstavniki slovenskih in italijanskih protifašističnih gibanj Italije in Trsta. Med

proslavo je pel združeni moški zbor, posamezne delegacije pa so ob spomeniku položile vence. Na sporedu so bili tudi govori številnih predstavnikov, ki so vsi poudarili, da žrtev bazoviških junakov in vseh ostalih, ki jih je pobil fašizem, niso bile zaman, marveč se je iz krvi nedolžno ubitih ljudi porodilo močno odporiško gibanje, ki je končno fašizem tudi premagalo.

Tako je Vjekoslav Ladač kot prvi govornik izrazil prepričanje, da bazoviške žrtve niso bile zaman, kajti po njihovi herojski smrti so se vrste antifašistov vse bolj večale, ne samo v Italiji, temveč po vsej Evropi, in čeprav je za njimi padlo še mnogo antifašistov, je bil fašizem v drugi svetovni vojni končno poražen. **Zato bazoviški heroji niso samo heroji Trsta, to so heroji vseh antifašistov sveta, ker so v borbi proti skupnemu svetovnemu sovražniku nacifašizmu med prvimi žrtvovali svoja mlada življenja.**

Dr. Jože Dekleva je v svojem govoru najprej poudaril veliki pomen žrtve, ki so jo doprinesli bazoviški junaki ter dejal, da oni niso samo predhodniki in vzorniki vseplošnega oboroženega upora tržaškega ljudstva proti fašizmu, marveč so bili in so še vedno najvidnejši simbol skupnega in enotnega odpora proti porajajočim se silam fašizma, ki jih imperializem zbira, dviga in oborožuje pod vabljivim toda varljivim geslom antikomunizma, da bi pod lažno krinko skrli svoj odurni imperialistični obraz, svoje protiljudske cilje, svojo borbo proti neodvisnosti narodov in osvobodilnemu gibanju tlačanih narodov. Naglasil pa je da kljub žrtvam, ki so jih doprinesli bazoviški junaki in za njimi mnogi tisoči primorskih antifašistov, Italija svoji slovenski manjšini še vedno ni zagotovila fistihih pravic, ki so ji zajamčene v ustavi in v londonskem sporazumu. Prepričan pa sem — je dejal dr. Dekleva, da bi se z nami strinjali tudi bazoviški junaki, ko izražam željo, da bi bila tudi ta proslava učinkovita

60-letni jubilej Mihe Marinka

Pred nedavnim je praznoval svojo 60-letnico predsednik Ljudske skupščine LR Slovenije Miha Marinka. Ob tej priložnosti je bil jubilar odlikovan z Redom socialističnega dela ter je prejel neštete čestitke, med drugim tudi voščilo koroških Slovencev.

V Kongu še vedno ni miru

Čeprav se je Varnostni svet že večkrat bavil z vprašanjem Konga, se položaj v tej mladi državi še vedno ni uredil in pomiril. V nekaterih krogih so sploh mnenja, da so Združeni narodi tokrat popolnoma odpovedali, ker so se — kakor poudarjajo — visoki funkcionarji OZN postavili na stran kolonialističnih sil, katere skušajo za vsako ceno obdržati položaje in vpliv v mladi neodvisni državi sredi Afrike.

Najbolj ostre napade proti generalnemu sekretarju OZN Hammarskjöldu sta doslej izrekla predsednik kongoške vlade Lumum-

France Bevk 70-letnik

Jutri bo znani in priljubljeni slovenski pisatelj ter borec za pravice zlasti primorskega ljudstva France Bevk obhajal svoj 70-letni življenjski jubilej.

Bevk je tudi velik prijatelj koroških Slovencev in mu ob njegovem jubileju priskrbo čestitamo.

ba in stalni sovjetski zastopnik pri OZN Kuznecov, ki sta mu očitala, da podpira imperialistične sile in tako onemogoča pomiritev v Kongu.

Položaj v Kongu je slej ko prej zamotan in dejansko nihče ne ve, kdo je kaj v tej državi. Prejšnji teden je poveljstvo OZN zasedlo kongoško radio-postajo ter najvažnejša letališča, vendar je moralo svoje ukrepe razveljaviti na pritisk afriških narodov. Medtem je prišlo tudi do poskusa aretacije predsednika kongoške vlade Lumumbe, kateremu pa sta parlament in senat ponovno izrekla zaupnico in tako onemogočila nakane fistihih sil, ki bi s pomočjo Kasavube hotele še naprej vladati kongoškemu ljudstvu.

doprinos v obrambi naših narodnostnih pravic, stvari demokracije, bratstva in mirnega sožitja pri nas in drugod po svetu.

V slovenskem jeziku je govorila tudi Marija Bernetičeva, ki je dejala, da proslava ob trideseti obletnici junaške smrti štirih slovenskih fantov, ki so pod fašističnimi strehi padli za svobodo in pravice svojega naroda, spominja tudi na dolgoletno borbo, ki jo je vodilo in jo še danes vodi slovensko ljudstvo za narodni obstaj in razvoj. **Zato moramo kot skupno proslavljamo to obletnico enotno nastopati tudi v boju za mir, za mirno sožitje in demokracijo, v prizadevanjih za doseg pravic Slovencev in delovnega ljudstva sploh.** V italijanščini pa je spregovoril dr. Pincherle kot predstavnik zveze političnih preganancev Italije. Ugotovil je, da se po toliko solzah in toliko krvi ponovno oživlja duh narodne nestrpnosti. Še vedno se upajo dvigati glasovi, ki čuvala k narodnosti in plemenski mržnji, še vedno se v mraku nakazujejo grožnje proti našim svoboščinam, ki smo si jih priborili s tolikšno težavo in za tako drago ceno. **Zatorej — je zaključil svoj govor — prijatelji Slovenci in Italijani, pred tem spomenikom, ki se v duhu pridružuje mnogim drugim raztresenim povsod po našem Krasu in mnogim spomenikom po vseh mestih Italije in Jugoslavije, pred tem spomenikom v Bazovici se slovesno obežimo, da bomo, Slovenci in Italijani te naše pokrajine, ostali enotni v imenu padlih, proti vsakemu povratku fašizma, proti vsaki obnovi rasizma, za vedno bolj tesno bratstvo med narodi za mir v bodočnosti, za socialno pravico in svobodo vseh.**

Avstrija pred Združenimi narodi:

Izgledi za Južno Tirolsko

pred svetovnim forumom niso preveč dobri

Ko se je Avstrija odločila, da spravi vprašanje Južne Tirolske pred Generalno skupščino Organizacije združenih narodov, se je morala zavedati, da v času, ko se bo svetovni forum bavil z važnimi problemi svetovne politike, verjetno ne bo dovolj zanimanja za zadevo, kot je spor med Avstrijo in Italijo glede Južne Tirolske. Tozadnih opozoril je bilo dovolj in so z raznih strani vladi na Dunaju svetovali, naj gre s svojo pritožbo raje pred Mednarodno sodišče v Haagu.

V Italiji so še zdaj mnenja, da bo o avstrijsko-italijanskem sporu prej ali slej moralo odločati haško sodišče. Zato se v Rimu tudi niso preveč razburjali, ko se je Avstrija raje odločila za OZN, saj se zavedajo, da bo o sprejemu južnotirolskega vprašanja na dneveni red Generalne skupščine OZN šele odločat pripravljani odbor. In v tem odboru ima Italija svojega zastopnika, ki bo gotovo poskrbel, da zadeva za Italijo ne bo postala preveč vroča.

Za Avstrijo je položaj seveda bistveno drugačen. Če bi že uspelo, da bi njena pritožba le prišla na dnevni red, se bo pravo delo šele začelo, ko bo šlo za vprašanje, kateri odbor skupščine naj se bavi z vprašanjem Južne Tirolske. Kakor je pred nedavnim izjavil zunanji minister Kreisky, je Avstrija najbolj zainteresirana na tem, da bi zadeva prišla pred enega obeh političnih odborov, ker po besedah ministra Kreiskega ne gre toliko za pravno marveč v prvi vrsti za politično vprašanje. Toda tudi v političnih odborih stvar še ni tako lahka; splošni politični odbor navadno obravnava le velike probleme svetovne politike in bi mu za južnotirolsko vprašanje v sedanjih razmerah verjetno preostalo le malo časa, vstop v posebni politični odbor pa je težko dosegljiv, zlasti še, če ima pri tem besedo tudi Italija, ki ji podrobno obravnavanje avstrijske pritožbe verjetno ne bo delalo posebnega veselja.

Končno še vprašanje, kaj hoče Avstrija doseči s svojim nastopom pred Združenimi narodi. Minister Kreisky je odgovoril tudi na to vprašanje, ko je na nedavni tiskovni konferenci dejal: Hočemo, da nam Generalna skupščina prizna, da je z resnično avtonomijo za bozensko pokrajino moč doseči zadovoljivo rešitev južnotirolskega vprašanja.

Tudi Slovenci v Furlaniji

imajo pravico do šolanja v materinem jeziku

V rimskem parlamentu je bil vložen osnutek zakona o slovenskem šolstvu na Tržaškem in Goriškem, ki je zdaj že nekaj časa v središču pozornosti zlasti slovenske manjšine v Italiji. Ne samo, da vladni predlog za ureditev vprašanja slovenskih šol v marsičem ne odgovarja upravičenim zahtevam Slovencev v Italiji, marveč je ena njegovih največjih pogrškov, da v ničemer ne upošteva slovenske manjšine v Furlaniji.

Glasilo beneških Slovencev „Matajur“ je v svoji zadnji številki zavzel do tega vprašanja obširno stališče. List ugotavlja, da beneški Slovenci ne smejo še nadalje ostati brez šol v materinem jeziku. „Ali morda ni Slovencev v videmski pokrajini in zaradi tega ni treba odpirati slovenskih šol za otroke slovenskih staršev,“ sprašuje glasilo beneških Slovencev in nadaljuje:

Pri vseh ljudskih štetjih do leta 1921, ko je italijanska država ugotavljala tudi narodnost prebivalstva, je bilo uradno ugotovljeno, da je v furlanski Sloveniji okoli 35.000 Slovencev, in sicer 1901. leta 31.768, 1911. leta 36.171, 1921. leta 33.932. Pri naslednjem ljudskem štetju, ko je bil fašizem na vrhuncu svojih moči, niso sicer javno zbirali podatkov o narodnosti, a je fašistični državni aparat vseeno ugotovil, da živi v furlanski Sloveniji nad 30.000 Slovencev.

Ker ima torej videmska pokrajina — poudarja „Matajur“ — nad 30.000 furlanskih Slovencev, je v zvezi s tem pred italijansko državo jasno vprašanje: ali je Italija po določenih svoje ustave in po svojem pristanku na listino o osnovnih človeških pravicah, kakor tudi po svojem zavzemanju za narodnostne pravice za svoje pripadnike izven Italije ter priznavanju teh pravic

tudi drugim narodnostim v Italiji dolžna odpreti tudi za Slovence v furlanski Sloveniji in Kanalski dolini slovenske šole in vključiti v najnovejši zakonski osnutek o slovenskem šolstvu v Italiji tudi območje videmske pokrajine! Odgovor je samo eden: Italija kot civilizirana in demokratična država mora v odnosu do močne slovenske etnične skupine v videmski pokrajini uresničiti vse manjšinske pravice, med temi pa prvo in poglavitno, da jim z zakonom zagamči šole v materinem jeziku tako, kot določata 3. in 6. člen italijanske ustave. —

Kakor smo svoječasno poročali tudi v našem listu, je tržaški vojaški urad meseca julija ob priliki vojaškega nabora prepovedal, da bi na glavni cesti v občini Nabrezina nalepili dvojezične naborne lepake, čeprav so bili taki lepaki nalepljeni na vseh drugih cestah, ker je slovenščina poleg italijanščine priznana kot uradni jezik. Tako nezakonito stališče tržaškega vojaškega urada je razumljivo naletelo na veliko ogorčenje pri tržaških Slovencih, pa tudi pri vseh demokratičnih Italijanih, tako da je zadeva prišla celo pred parlament v Rimu. Končno je bil italijanski obrambni minister Andreotti prisiljen, da je v odgovor na tozadevno interpelacijo v rimskem parlamentu uradno izjavil, da je bila prepoved dvojezičnih nabornih lepakov v nabrežinski občini nepravilna in da so prizadejni organi v zvezi s tem že dobili podrobna navodila.

51. mednarodni jesenski velesejem

so v soboto slovesno odprli v Zagrebu

V navzočnosti predsednika FLR Jugoslavije maršala Tita in drugih visokih predstavnikov političnega, javnega in gospodarskega življenja je bil prejšnjo soboto v Zagrebu odprt letošnji jesenski mednarodni velesejem, ki je največja tovrstna prireditelja v Jugoslaviji in ena največjih v Evropi sploh. Otvoritve so se udeležili tudi visoki zastopniki številnih tujih držav.

Generalni direktor velesejma Ivan Bačun je ob tej priložnosti poudaril, da pomeni zagrebški velesejem velik prispevek h gospodarskemu razvoju Jugoslavije ter omenil, da je od leta 1947 do 1960 nastopilo na prireditvah zagrebškega velesejma nad 36.000 domačih in tujih razstavljalcev s približno 66.000 proizvajalci. Kupčijskih pogodb pa je bilo v tem času sklenjenih na zagrebškem velesejmu za 797.000.000 dinarjev, medtem ko si je prireditve ogledalo nad 7.500.000 obiskovalcev.

Zagrebški župan Vječeslav Holjevac je v svojem govoru dejal, da postaja zagrebški velesejem v čedalje večjem obsegu zbirališče poslovnih ljudi Evrope, Amerike, Azije in Afrike, kar znatno prispeva k povezovanju industrijsko razvitejših dežel s tistimi, ki se prvokrat pojavljajo na svetovnem tržišču.

Član Zveznega izvršnega sveta in predsednik komisije za zunanjo trgovino Sergej Kraigher je opozoril na nekatere značilnosti gospodarskega razvoja Jugoslavije v letošnjem letu in ugotovil, da tudi letos naglo narašča industrijska proizvodnja, kmetijstvo pa kljub neugodnim vremenskim razmeram zlasti ob setvi in tudi v zadnjem času dosega pomembne uspehe. Poudaril je, da so investicije v osnovna sredstva za 36 % in investicije za gradnjo stanovanj do 30 % večje kot lani.

Predsednik Tito, ki je odprl 51. zagrebški mednarodni jesenski sejem, si je ogledal posamezne paviljone ter potem izjavil, da je letošnji sejem bolj zanimiv kot lanski in narašča njegov pomen vzporedno z razvojem gospodarskih in trgovinskih odnosov, ki jih ima Jugoslavija z mnogimi državami. Pohvalno se je izrazil o naglem razvoju tako industrije v Jugoslaviji kakor tudi v državah, ki razstavljajo na zagrebškem velesejmu ter ob zaključku še poudaril potrebo, naj bi jugoslovanska industrija začela brez obotavljanja čim intenzivneje uporabljati avtomatizacijo v proizvodnji, kar bi bilo zlasti dobro za široko potrošnja, ker bi pocenilo proizvode.

Les — važna postavka v avstrijskem izvozu

Avstrija zavzema s svojo gozdno površino 3,35 milijona hektarov tretje mesto med evropskimi državami, zato je razumljivo, da je les tudi ena najvažnejših postavk v avstrijskem izvozu. V samem izvozu lesa pa zavzema najbolj pomembno mesto izvoz žaganega lesa iglavcev, ki ga je Avstrija lani izvozila 3,2 milijona kubičnih metrov, kar predstavlja 70 odstotkov celotne proizvodnje te vrste lesa. Vrednost izvoza tega lesa je lani dosegla 3.000.000.000 šilingov, to je 12,5 % vrednosti vsega avstrijskega izvoza.

V zadnjih letih so se na svetovnem lesnem trgu pojavila razna nihanja in je bil močno prizadet zlasti izvoz švedskega lesa, ki je leta 1958 zaznamoval kar 20-odstotno nazadovanje. Zato je zelo zanimivo, da avstrijski izvoz lesa tem pojavom ni bil toliko izpostavljen in je izvoz žaganega lesa iglavcev v letu 1958 nazadoval le za 5 odstotkov. To dejstvo pripisujejo predvsem bližini odjemalnih trgov ter ugodnim nakladalnim oziroma prekladalnim možnostim pri izvozu lesa. Poleg tega pa ima avstrijski les na svetovnem trgu že dolgoletno tradicijo, kar daje Avstriji v tem pogledu gotovo prednost pred drugimi državami.

Največji odjemalec avstrijskega lesa je še vedno Italija, kamor je Avstrija že v prvem polletju tekočega leta izvozila blizu 950.000 kubičnih metrov žaganega lesa iglavcev, to je okoli 55 odstotkov celotnega izvoza te vrste lesa. Na drugem mestu pa je Zahodna Nemčija, kamor je šlo v prvih šestih mesecih tega leta nad 425.000 kubičnih metrov avstrijskega lesa. Izvoz lesa se je v letošnjem prvem polletju sploh dobro razvijal in je Avstrija v tem času izvozila 8 odstotkov več lesa kot v istem razdobju lani. Če pa bi gozdno gospodarstvo dovoljevalo posek še večjih količin lesa, bi se izvoz gotovo še povečal.

Ena izmed očitnih značilnosti v svetovnem lesnem gospodarstvu je gotovo ta, da je avstrijski izvoz lesa že od leta 1954 dokaj ustaljen in je v tem razdobju vsako leto izkazoval izvozni obseg, ki je vedno presegal 3.000.000 kubičnih metrov. Pomen avstrijskega lesnega gospodarstva v svetovnem merilu pa najbolj podčrtava dejstvo, da zavzema Avstrija v svetovnem izvozu lesa peto mesto za Kanado, Švedsko, Finsko in Sovjetsko zvezo.

In za zaključek še zanimiva ugotovitev: med vsemi avstrijskimi zveznimi deželami zavzema v izvozu lesa prvo mesto Koruška, katere delež na avstrijskem izvozu lesa je znašal v prvih petih mesecih tega leta 24,7 %.

Amerika pred novo gospodarsko krizo?

V trenutnem volilnem boju za predsedniške volitve v Ameriki, ki bodo letos novembra, zavzema zelo važno mesto gospodarska vprašanja. Čeprav republikanski kandidat Nixon skuša zagovarjati gospodarsko politiko Eisenhowerjeve stranke in se kandidat opozicijske demokratske stranke Kennedy le previdno loteva kritičnih pripomb na račun dosedanje gospodarske usmeritve Amerike, pa je kljub temu iz besed tako enega kot tudi drugega jasno razvidno, da Ameriko tarejo gospodarske skrbi. Kakor so si mnenja zlasti med gospodarstveniki tudi različna, eno vsekakor drži: Amerika se boji nove gospodarske krize.

Morda je glede tega najbolj značilno stanje v ameriški jeklarski industriji in v industriji orodnih strojev. Iz teh industrijskih središč prihajajo namreč dokaj slabe vesti, ki povzročajo mnogo skrbi. Jeklarska industrija še vedno ne more dvigniti izkoriščenosti svojih zmogljivosti nad 55 % in se od meseca do meseca tlažijo z naročili, ki pa izostajajo, naročila v industriji orodnih strojev pa so bila letos julija za 35 % manjša kot v istem mesecu lani. Položaj pa tudi v drugih panogah ni dosti boljši: gradnja novih industrijskih naprav in kapacitet, gradnja novih hiš in podobne dejavnosti ne dajejo pričakovanih rezultatov, medtem ko v gradnji letal delajo celo z izgubo. Posledica tega je, da mnoge družbe in korporacije svojim delničarjem že najavljajo občutno zmanjšanje dobičkov.

V tem položaju se oglašajo tudi sindikati

z resnimi svarili ter zahtevajo, naj vlada skliče širše forume za globlje in podrobnejše proučevanje gospodarskega stanja, kjer bi se hkrati sklepalo o nadaljnjih posegih in ukrepih. Sindikati tudi opozarjajo, da je danes v Ameriki 5.000.000 stalno brezposelnih in mnogo onih, ki so zaposleni le deloma.

Posebno mesto zavzemajo v tem položaju gospodarstveniki sami, katerih mnenja se močno razlikujejo. Na eni strani so tisti, ki govore o znakih recesije in očitajo vladi, da je z uvajanjem novih davkov zavrla gospodarski razvoj, da v deželi vlada neproduktivnost, da sindikalne organizacije vrše inflacionistični pritisk, da ameriška industrija izgublja konkurenčnost na svetovnem tržišču in podobno; na drugi strani pa so gospodarstveniki, ki vse to zanikajo ter v dokaz svojih trditve navajajo naraščanje nacionalnega brutodohodka.

Tako eni kot tudi drugi pa ne morejo popolnoma prepričati, kajti razvoj ameriškega gospodarstva je trenutno podvržen močnemu nihanju. Kdo bo končno obdržal prav — ali tisti, ki govore o izgledih za novo naraščanje proizvodnje in povpraševanja, ali oni, ki so mnenja, da se bo mrtvilo nadaljevalo do izbruha nove recesije, ki jo je treba pričakovati že ob koncu letošnjega leta ali takoj v začetku prihodnjega leta — to bo pokazala bodočnost, katera pa po vseh znakih za ameriško gospodarstvo trenutno ni ravno najbolj rožnata.

PO ŠIRNEM SVETU

Varšava. — Na Generalni skupščini Svetovne federacije združenj OZN v Varšavi, kjer je sodelovalo 30 držav, je bila sprejeta tudi resolucija o razorožitvi, ki vsebuje poziv Generalni skupščini OZN, naj ukrene vse mogoče, da bi čimprej izvedli lansko resolucijo o splošni in popolni razorožitvi pod učinkovitim nadzorom.

Berlin. — Zahodnonemški minister za gospodarstvo Erhart je zahteval od zahodnonemških poslovnih krogov, naj začnejo trgovinski bojkot Vzhodne Nemčije. To svojo zahtevo je Erhart postavil v govoru, ki ga je imel ob otvoritvi industrijskega sejma v Berlinu.

Fort Erwards. — Major ameriškega letalstva Robert Wight je s poskusnim letalom X-15 dosegel svetovni hitrostni rekord 3380 km na uro.

Pariz. — Francoska vlada je priznala neodvisnost Senegalije, ki je prejšnji mesec izstopila iz federacije Mali. Francija je ob tej priložnosti sporočila, da bo priporočila sprejem Senegalije v Organizacijo združenih narodov.

Vientian. — Laoška vlada premiera Suvane Fuma je razglasila obsedno stanje v vsej državi, da bi preprečila novo krizo, ki ogroža enotnost države. Do izjemnih ukrepov je prišlo po državnem udaru pod poveljstvom princa Buna Ume, katerega revolucionarni odbor očita vladi, da popušča „progresivnemu levičarskemu gibanju Patet Lao“. Novi udar ocenjujejo kot poskus desnice, da bi odstranila liberalno vlado. Gibanje Patet Lao pa je objavilo razglas, ki ponuja vladi vso podporo in sodelovanje pri likvidaciji desničarskega državnega udara.

Bagdad. — Prejšnji teden se je v Bagdadu začela petrolejska konferenca Irana, Iraka, Saudove Arabije, Kuvajta in Venezuele. Na konferenci proučujejo nedavno znižanje cen surove nafte in položaj na Srednjem vzhodu. Pričakovati je, da bodo omenjene države zavzele ostro stališče proti tujim firmam, ki so cene nafte znižale brez soglasja arabskih držav. Jutri pa se bo v Bejrutu pričela konferenca o nafli, ki se je bodo udeležile vse države Arabske lige.

Beograd. — Jugoslovanska agencija za uvoz in izvoz filmov je pred nedavnim sklenila pogodbo za izvoz nekaterih jugoslovanskih filmov v Venezuelo in Kolumbijo. V zadnjem času se južnoameriške države vedno bolj zanimajo za jugoslovanske filme. Tako je Čile letos odkupil 10 celovečernih in 15 kratkometražnih jugoslovanskih filmov. Več filmov je Jugoslavija prodala tudi v Brazilijo, 12 filmov pa je bilo prodanih v Argentino, ki ima pravico, da te filme predvaja tudi v Urugvaju in Peruju.

Miami. — Ciklon, ki nosi ime „Zenska“, je pred nedavnim povzročil ogromno škodo in veliko smrtnih žrtev na malem otoku St. Martin (holandski Antilji). Zdj pa divja nad obalo Floride ter njenimi obalnimi otočki, dosega pa tudi New York, kjer divja z hitrostjo 240 do 250 km na uro in so zabeležili že večje število smrtnih žrtev ter velikansko materialno škodo, ki gre v stoline milijonov dolarjev. Ogrožen pa je celo sedež OZN.

Berlin. — Po smrti predsednika Vzhodne Nemčije Piecka prejšnji teden je bil v Vzhodni Nemčiji ustanovljen poseben državni svet, ki bo kolektivno vršil predsedniške funkcije. Za predsednika tega sveta je bil imenovan podpredsednik vzhodnonemške vlade Ulbricht, za podpredsednika pa ministrski predsednik Grotewohl in predsednik ljudske skupščine Dieckmann.

Leipzig. — V nedeljo je bil zaključen letošnji jesenski velesejem v Leipzigu, na katerem so sklenili kupčije v skupni vrednosti 2,735 milijarde mark. To pomeni, da se je promet velesejma v Leipzigu v primerjavi z lanskim letom povečal za 25 odstotkov.

»Rožansko srečanje« v Borovljah:

Proslavili smo častne jubileje

na katere smo upravičeno lahko ponosni

Borovlje, mesto delavcev, železarjev in puškarjev, so bile zadnje nedeljo spet prizorišče dobro uspele kulturne prireditve. »Rožansko srečanje«, ki ga je v kinodvorani priredila Slovenska prosvetna zveza ob sodelovanju krajevnih prosvetnih društev, je v kraj pod Grlovcem, Macnom in Žingarcu pritegnilo razveseljivo lepo število ljubiteljev slovenske besede, pesmi in kulture. Prišli so iz Borovelj samih, pa tudi iz posameznih krajev bližnje in daljnje okolice, da dostojno proslavijo tri pomembne jubileje slovenske kulturne zgodovine Roža: 110. letnico ustanovitve Slovenske knjižnice v Borovljah, 90-letnico ustanovitve prvega Slovenskega izobraževalnega delavskega društva v Borovljah ter 70-letnico ustanovitve Slovenske čitalnice v Glinjah.

Navzoč pa je bil tudi ansambel narodnih plesov in pesmi DPD Svoboda »Tone Čufar« z Jesenic, da poživi zgodovinske vezi delavskih Jesenic z delavskimi Borovljami in utrdi kulturne stike med Slovenci to- in onstran državne meje.

Pozdravljam vas vse, ki ste prišli danes v Borovlje, da skupno z nami proslavite jubileje, s kakršnimi se v zgodovini ljudsko-prosvetnega dela le redko kateri narod lahko ponaša in na katere smo Rožani ter

z nami vsi koroški Slovenci upravičeno ponosni,“ je dejal tajnik SPZ Blaž Singer, ko je uvodoma pozdravljal udeležence prireditve, katero so s svojim obiskom počastili tudi boroveljski župan Thomas Sorgo, ravnatelj glavne šole Franz Lang, vladni svetnik Valentin Just ter kot zastopnik generalnega konzulata FLRJ v Celovcu vicekonzul Boštjan Barborič.

Ko je nakazal nastanek treh društev v Borovljah in Glinjah ter poudaril njihov pomen za omiko in vzgojo našega človeka, je govornik dejal, da smo koroški Slovenci s temi društvi začeli organizirano ljudsko-prosvetno dejavnost, ki nam je bila in nam je še vedno najboljša opora proti germanizaciji in potujčevanju naše zemlje in našega ljudstva. Kot orožje proti laži in krivic, proti zvlačam in nasilju smo si v naših prosvetnih društvih izbrali posredovanje in utrjevanje omike in izobrazbe ter ljubezni do svojega in spoštovanja do tujeja. Ta naša pot je bila in je v službi resnice in pravice, zato je tudi častna in poštena ter pričakujemo, da nas bodo razumeli tudi na nasprotni strani, da nas bodo pustili svobodno in enakopravno živeti ter ustvarjati v mirnem sožitju, v plemenitem tekmovanju, ker le v medsebojnem spoštovanju in razumevanju je mogoče ustvarjati pogoje za lepšo in srečnejšo bodočnost!

Kulturni spored prireditve v Borovljah je bil izredno pester. Poleg jeseniškega ansambla, o katerem poročamo še posebej, so sodelovali v Rožanskem moškem zboru pod spretnim vodstvom Toneta Špruka pevci SPD iz Borovelj, Glinj in Št. Janža, mladi tamburaški zbor SPD Št. Janž in Sveče, ki ga je temperamentno vodil Hanzl Gabriel, otroški pevski zbor SPD Bilčovs z očetovsko skrbnim vodjem Jankom Ogrisom ter mešani zbor SPD Radiše, ki ga vodi izkušeni pevovodja Šimej Wrulich. Zaradi velikega števila sodelujočih je vsaka skupina seveda nastopila le z nekaj komadi, zato pa je bil izbor tembolj skrben in je podal vsak najboljše iz svojega znanja. Občinstvo je bilo torej upravi-

čeno zadovoljno in je navdušeno nagradilo posamezne nastopajoče zборе, pa tudi najmanjšega člana otroškega zbora — Lorija Krušica, ki je prisrčno recitiral Aškercovo »Svetinjo“.

Vmes je spregovoril še podpredsednik SPZ Janko Ogris, ki je poudaril, da praznovanje jubilejev ne sme biti namenjeno le spominu, marveč mora biti hkrati tudi klic in opomin, da tudi mi sledimo svetlim vzorom naših prednikov. **Biti mora klic na zvestobo besedi, ki nam jo je prva položila na jezik mati. „Naše matere se nikdar niso sramovale slovenske besede, zato se je tudi mi ne smemo sramovati; ohraniti ji moramo zvestobo in jo ljubiti: to smo dolžni prednikom in smo dolžni narodu! To pa bo**

tudi najboljši odgovor tistim, ki stremijo za tem, da bi zatrl naš jezik in naš narod.“

Poudaril je veliki pomen učenja obeh deželnih jezikov, kajti — je dejal — če pogledamo po svetu, bomo videli, da ni ves svet nemški in tudi ne ves slovenski, zato bo v tem svetu mnogo bolj uspešen tisti, ki bo znal dva ali več jezikov.

Ob koncu se je spomnil še velikega sina Borovelj pisatelja Perkoniga, ki je svoje rojake pozval, naj povabijo k mizi tudi slovenskega sodeželana in postavijo predenj poln vrč. **„V teh besedah pa je poziv: Dajte koroškim Slovincem pravice in enakopravnost, potem bo na Koroškem zavladala slova, kar je srčna želja nas vseh!“**

Slovenska prosvetna zveza je ob tej priložnosti odlikovala posebno zaslužne članice boroveljskega prosvetnega društva z »Drabosnjakovim priznanjem“ ter hkrati društvom v Borovljah, Glinjah in Kapli ob Dravi slovesno izročila priznanja, ki so jim bila podeljena ob 50-letnici SPZ.

V pesmi in plesu širom po Jugoslaviji

Ansambel narodnih plesov in pesmi

DPD Svoboda »Tone Čufar« z Jesenic je gostoval na Koroškem

Vrsti uspešnih gostovanj najrazličnejših kulturno-umetniških skupin iz Slovenije in drugih predelov Jugoslavije se je zdaj pridružil še obisk ansambla narodnih plesov in pesmi DPD Svoboda »Tone Čufar« z Jesenic, ki je zadnje soboto in nedeljo nastopal na lepo obiskanih in povsem uspešnih prireditvah Slovenske prosvetne zveze v Globasnici in Borovljah ter na Reki pri Št. Jakobu v Rožu.

Niso to poklicni pevci, tudi ne poklicni plesalci niti poklicni godbeniki. Vsi so čez dan v raznih službah, le po večerih se zato s tem večjim veseljem posvečajo gojitvi kulturno-umetniške dejavnosti. In s trudom ter veliko požrtvovalnostjo so — kakor smo videli in slišali ob njihovih nastopih — dosegli visoko raven znanja in obvladavanja melodij ter plesnih gibov.

Njihov spored, ki so ga posredovali številnim obiskovalcem ali bolje rečeno občudovalcem na vseh treh prireditvah, je tako bogat in pester, da ga podrobno ni mogoče opisati v kratkem sestavku. Od koroških narodnih pesmi so nas godalni kvintet, kvartet pevcev-solistov ter plesni ansambel vodili v pesmi in plesu širom po Jugoslaviji. Le bežen obisk na Gorenjskem, potem pa je šlo dalje na Hrvaško, v Srbijo, Vojvodino, Banat, Makedonijo in Dalmacijo, pa tudi med Šiptarji, ki uživajo v Jugoslaviji kot manjšina popolno enakopravnost, smo se ustavili, ko so plesali svoj svatevski ples »Šota“. Na svoj način lepim melodijam in značilnim ritmom plesov se je pridružila še čudovita pestrost narodnih nož, za vsak ples druga in vsaka zase umetnina.

Umetniško višino pa je pokazal tudi pevski kvartet — dve pevki in dva pevca, ki so navdušenje poslušalcev stopnjevali do viška tako z veselimi slovenskimi vižami kakor še posebno z otožnimi melodijami makedonskih in dalmatinskih pesmi, ki jih pri nas vedno radi poslušamo. Godbeniki pa niso mojstri samo v spremljanju pevcev in plesalcev ter podajanju samostojnih komadov, marveč v enaki meri tudi v igranju za ples.

Šopke rož, ki smo jih ansamblu poleg odprtih src darovali v zahvalo za posredovane kulturne užitke, so Jeseničani položili na grob svojega ožjega rojaka, narodnega heroja Matije Verdника-Tomaža v Svežah. Njihova darila — dragocene knjižne zbirke in izdelki narodne umetnosti pa bodo našla častno mesto v pesameznih društvih.

Po gostovanju ansambla z Jesenic imamo res le eno željo: da bi bila taka srečanja v bodoče čim pogostejša. Upamo, da se bo mali obmejni promet med Avstrijo in Jugoslavijo uspešno razvijal tudi v tem oziru, kajti medsebojno posredovanje in izmenjavanje kulturnih dobrin je lahko eden najbolj koristnih prispevkov, da meja narodov res ne bo več ločila, temveč harmonično povezovala in družila v mirnem ter prijateljskem sožitju!

V Celovškem Mestnem gledališču:

Danes začetek nove igralske sezone

Danes zvečer bo celovško Mestno gledališče začelo novo igralsko sezono z uprizoritvijo Leharjeve operete »Grof luksemburški«, kateremu bo v kratkem sledil Mozartov »Don Giovanni«. Kar v začetku nove sezone pa se bo na odru Komornega gledališča pojavilo tudi novo dramsko delo — tokrat delo domačega avtorja iz Beljaka, namreč Zechmannov »Alfred in laž«, za katero vlada veliko zanimanje tudi izven Koroške in se za to delo zanima tudi avstrijska televizija.

Novo sezono bo celovško gledališče začelo v mnogo bolj ugodnih pogojih kot doslej. Na nedavni tiskovni konferenci je vodstvo gledališča sporočilo, da mu je uspelo nabaviti lepo število novih kostumov in drugih gledaliških rekvizitov, kar bo bistveno obogatilo scensko ureditev.

Zelo razveseljivo so tudi podatki, ki jih je vodstvo gledališča dalo o abonmajih. V primerjavi z zadnjimi sezonami se je zlasti dvignilo zanimanje s podželjja, nasprotno pa se mora gledališče tudi v bodoče boriti z gotovimi težočami pri predstavah za šole.

Za novo igralsko sezono napoveduje celovško Mestno gledališče okoli 30 premier. Če upoštevamo, da je vodstvu gledališča uspelo pridobiti tudi nove igralske moči, potem lahko pričakujemo, da bo nova sezona nadaljnji korak k uspešnemu razvoju gledališče umetnosti v Celovcu.

RIHARD OREL:

Kanalska dolina in njeni slovenski prebivalci

OVČJA VAS

(nemško Wolfsbachtal, italijansko Valbona). Glede oznake te vasi pravijo italijanski poltopisi, da bi naj bila Ovčja vas bolj starinski izraz. Prvo domače ime vasi je Ovčja in ne Volčja vas, ker tod so pasli predniki ovce. Potok dovaja vedno močan tok vode, ki se kmalu ob izhodu iz doline združi z manjšo, komaj od izvirkov prihajajočo Filco, ki na tem mestu dobi ime Fela, čeprav je manjši od pritoka, pač pa ji daje glavno smer po dolini. Od tu dalje ima Fela že podobo male reke, ki vedno bolj narašča, ko sprejema številne male pritoke z obeh strani. Od vhoda v dolino pri istoimenski železniški postaji do vasi je komaj dva kilometra poti. Vas leži na razvaljenem pobočju v dolino vlegajočih se viših in je nekako amfiteatralično razvrščena, romantična in slikovita med zelenimi logi in obilnim smrečjem na v zaledju dvigajočih se velikanih Viš, Nabojs in desno bolj v notranjosti Montaž ali Poliški Spik. Zaledje, ki je ob vznožju teh velikanih, je vsled svojega visoko-gorskega značaja zelo vabljivo za izletnike, hribolazce in letoviščarje. To je Zajzera, katere ime se naša na Rajblsko jezero, vendar leži Zajzera bolj zadaj za njim, tja preko sedla

Prašnik, kjer je prehod iz Mrzle doline v Zajzera.

Nad vasjo za hotelom »Saisero« (Za jezerom) se nam odpre lep razgled na Višarje z južne strani in na vse že znane gorske velikane, ki v mogočnem polkrogu obkrožajo gorsko globel. Tu vlada značilna tišina visokega gorovja. Ovčja vas ima lično cerkvo na malem griču, sredi drugih hiš, ki so razvrščene ob imenovanem potoku. Vas šteje komaj 235 prebivalcev, med temi je 86 Slovencev in 149 Italijanov, ki so se naselili po izselitvi domačinov na Koroško. Ovčja vas, kamor se je od 60 preseljenih družin vrnilo le 10, je danes v narodnostnem oziru močno omahnila. Šolska mladina začenja tudi doma uvajati italijansko govorjenje, edino starejši znajo in še malo govore domače narečje; poleg tega pa še kakšni priseljenci, kak trgovec Italijan in podobni pomagajo, da slovenska govorica vedno bolj izginja. Prej pa je bila vas docela slovenska, dočim je sedaj slovenski jezik ohranjen le še v cerkvi pri bogoslužju, ker je duhovnik beneški Slovenec.

Vas je drugače pusta; gospodarsko stanje je podobno kot v ostalih dveh vaseh, morda bo dala v tem oziru večji razmah

vzpenjača s sedeži, ki so jo zgradili od postaje v Ovčji vasi do Višarj. Tu smo že 807 m nad morskó višino, kar se posebno pozna poleti, ko je na letovanju vse polno tujcev, posebno iz Trsta. Pozimi pa nudijo razsežne snežne poljane dokaj pripravne in lepe pogoje za smučanje in sankanje. Po poti dalje in globje v gornji del doline, ki krene na desno proti podnožju Montaža (2752 m), se pride na mesto za vzpon na ta siloviti vrh. Tam so tudi Koštrunove glave ali špice (2495 m) z vrhom, od koder je krasen razgled na bližnji Viš (nemško Wischberg), dalje proti severu pa je v tej skupini Nebojs (2307 m), ki ima lepo obliko piramide, dočim je na jugu prelaz Žleb (Sefta di Nevea), nad katerim se ob koncu Rezijanske doline dviga Kanin. Izhodno proti Rajblu so vrhovi Koniška špica (2335 m) ter Gamsova mati in Bela špica približno istih višin. Preko sedla Prašnik (1456 m) ob južnih sklonih Lovca (nemško Steinerer Jäger) vodi gorska steza v Mrzlo dolino in dalje v Rajbl ter k jezeru. Nekako na polovici poti pa se odcepi drugo steza, ki vodi na Višarje in od tod nizdol do naselja Mrzli potok (nemško Kaltwasser, italijansko Rio freddo) in v Rajbl. Pogorje Lovca obsega raztegnjen gorski greben z več vrhovi, od katerih najvišji ima 2071 m višine. Skalovje je razjedeno od neurij in zoba časa, med ljudstvom pa je še ohranjena bajka o zakletem lovcu.

Vrnimo se zopet na glavno cesto ob vhodu v Ovčjo dolino in korakajmo proti naslednji vasi, ki se imenuje

ŽABNICE

Cesta prekorači, medtem ko krene bolj proti vasi, malo Filco, ki prihaja od svojih izvirov pod Ukovškimi planinami in dobravami ter teče najprej v smeri proti Žabnicam do razvodne črte pred vasjo in krene potem v zapadno smer proti Ukovškim poljanam. Ko sprejme od leve strani Ovčji potok, si utira pot dalje po Kanalski dolini in po Šeleznem kanalu do svojega izliva v Tilment in s tem v Jadransko morje. Ako ne bi bilo tukajšnjega razvodja, bi Fela tekla proti izhodu do Trbiža in tam z Zilo pod Beljakom v Dravo in končno z Donavo v Črno morje. Železniška proga se vije pod vasjo ob robu vznožja Višarj. Pod progo so do vasi travniki, ki so malo ugreznjeni, tako da zaostaja na njih voda po obilnem dežju in vsled kopnenja snega. Pomladi se zaredi v tukajšnjih jarkih veliko žab in regljanja ni konca ne kraja. Odtod je dobil kraj svoje ime Žabnice (nemško brezpomembno Saifnitz in italijansko Campo rosso, češ, da je bila za časa Napoleona pod vasjo velika bitka in je bila zemlja vsled tega prepojena s krvjo). Glavna cesta gre naravnost skozi vas, postaja pa je na spodnjem koncu vasi proti Trbižu.

(Nadaljevanje sledi)

Zadružništvo — steber našega gospodarstva

Takšno geslo je bilo napisano nad govorniškim odrom na velikem zborovanju koroških slovenskih zadrušnikov v četrtek preteklega tedna v dvorani Delavske zbornice v Celovcu.

Nove naloge in potrebe zadružnega poslovanja so nastale v razvoju današnjega časa, ki je zajel tudi kmečko vas. Struktura prebivalstva na podeželju se je v zadnjih letih bistveno spremenila, med nekdanj skoraj izključno kmečkim prebivalstvom je iz leta v leto bolj pomešan velik odstotek delojemalcev v obrti, industriji in trgovini. **Ob novih in obsežnejših nalogah zadružništva je večja zgoštev sil, dobre morale, znanja in sposobnosti. Zadružno dejavnost je treba razširiti, pojačati ter predvsem vzbujati smisel za skupnost in zadružno zavest.**

Zadružništvo je nastalo v spoznanju potrebe po združenju samopomoči. Namen zadruge je, da s skupnim sodelovanjem izpopolnjuje in krepi posamezne obrate, posebno šibkejše, ter nudi svojim članom sredne ali neposredne koristi in prednosti trenutno ali za bodočnost.

Zahteve in potrebe članov so postale večje, zaradi tega mora biti večja tudi zmogljivost zadruge. Te morajo korakati z razvojem časa in napredkom, kajti kdor ne napreduje nazaduje. Iz tega nastaja nujnost, da so zadružni funkcionarji vedno bolj razgledani, sposobni in podjetni ter da je tudi članstvo zadružno-zavedno, ker konkurirati je treba tudi v tekmi z vrsto zadružnih nasprotnikov.

Rastočim potrebam, novemu razvoju in sodobnim zahtevam članstva more zadruge ustrezati le, če so odborniki, poslovodje in vsi posamezni člani mojstri svojih mnogovrstnih nalog.

Zveza slovenskih zadrug je organizirala 8. t. m. zborovanje, ki je bilo zares mogočno srečanje zadružnih funkcionarjev in poklicnih nameščencev Zveze in njenih članic. Namen zborovanja je bilo takorekoč šolanje in vpogled v stanje našega zadružništva in naloge v razvoju današnjega časa.

Požar na Obirskem

Visoko na Obirskem v občini Bela je grofova kmetija pri p. d. Juvanu. Na tej je najemnik Janez Jug, ki jo obdeluje s svojo družino. V ponedeljek zjutraj okoli pol šeste ure je zapazila hčerka dimasti oblak ter prvotno mislila, da je megla, toda kma-

ŠKOFIČE

Nedavno tega smo zanesli Štefana Verčnika našega organista in pevovodjo k večnemu počitku na domače pokopališče.

Kokojni je bil prvovrsten pevovodja, sam doma iz Ziljske doline, je bil učenec značnega borca za življenjske pravice koroških Slovencev, državnega poslanca Franceta Grafenauerja. Nedvomno se je tudi od tega kremenitega moža navzel neupogljive narodne zavesti in zvestobe do svojega ljudstva, kateremu je ostal zvest vse življenje ter njegovi blaginji posvetil mnogo dela in svoje prirojene sposobnosti slovenskega človeka.

V Škofičah je deloval 49 let, okoli 45 let je bil mežnar in organist. Vedno je zbiral mlade ljudi in jih navduševal za slovensko pesem in jih z besedo ter zgledom budil k narodni zavesti in narodnemu ponosu.

Pri nas se je tudi poročil s Hanžjevo Micijo, bil je odbornik domače hranilnice in posojilnice, odličen prosvetaš in kjer koli se je lotil, je postavil svojega moža.

Velika množica žalnih gostov je prisostvovala pogrebni svečanostim spoštovanega pokojnika. Pri hiši žalosti in ob odprtem grobu so mu domači pevci zapeli ganljive žalostinke v slovo. Bivši predsednik Slovenskega prosvetnega društva Lovro Kramer je spregovoril besede v slovo ter se pokojnemu zahvalil za vse njegove zglede zasluge pri našem skupnem prizadevanju za koristi našega slovenskega ljudstva.

Pokojnega Verčnika bomo ohranili v lepem in častnem spominu, žalujočim svojcem pa izrekamo naše srčno sožalje.

Predsednik Zveze slovenskih zadrug Flori Lapuš je otvoril zborovanje in z veseljem pozdravil nad vse pričakovane veliko število udeležencev, zadružnih zastopnikov iz vseh dolin, kjer poslujejo naše gospodarske ustave. Posebej je pozdravil predstavnika Glavne zadružne zveze Slovenije predsednika Maksa Krmelja in Igorja Peternela, prebral pa je tudi brzoglavni pozdrav predsednika Okrajne zadružne zveze v Mariboru.

Vodja blagovnega oddelka ZSZ Hanzij Cuden je podal zgodovinski pregled slovenskega blagovnega zadružništva in prav tako nakazal nove poti na tem sektorju. Med drugim je naglasil, da so k strojni trgovini nujno potrebne tudi tehniške delavnice.

Poslevodeči podpredsednik ZSZ dr. Mirt Zwitter je nakazal nadaljnje poti k izgradnji in izpopolnjevanju zadružništva, ki mu je nacistično nasilje vzelo mnoga leta po-

Kmetijska šola Podravlje in Slovenska prosvetna zveza v Celovcu

Vabilo na

Kmečki dan v Podravljah

v spomin 100-letnice rojstva in 25-letnice smrti poslanca koroških Slovencev, Franceta Grafenauerja

V NEDELJO, 25. SEPTEMBRA 1960

9.00 uri Otvoritev razstave kmetijskega posestva Podravlje na dvorišču kmetijske šole
14.30 uri **Koncert pesmi in instrumentalnih viž** na dvorišču kmetijske šole
16.30 uri Prosta zabava in ples v dvorani gostilne Maček;

igrajo

VESELI KRANJČANI

Ob 10.00, 13.00 in 17.00 uri skupni obhodi posestva pod vodstvom upravnika
V primeru slabega vremena bo koncert v dvorani gostilne Maček

V vrsti referatov so govorniki obravnavali sodobno zadružno problematiko, nakazali moderen način dela in poslovanja zadrug ter načrte za bodočnost. Govori so bili poučni, stvarni in bodrilni ter bi morali napisati brošuro, da bi zajeli vse tehtne misli, na tem odmerjenem prostoru pa se moremo omejiti le na tematiko.

Predsednik ZSZ je govoril o nalogah in organizaciji kreditnega zadružništva, kakršno zahteva današnji čas. **Nova pot gospodarstva zahteva tudi v kreditnem zadružništvu novih poti ter je treba odpraviti neokretno tradicijo dosedanjega poslovanja ter uvesti nove načine.**

gojne in prirodne razvojne možnosti in oblasti tudi danes še ne kažejo dobrohojne volje do našega zadružništva.

Predsednik Glavne zadružne zveze Slovenije je obrazložil stanje, delo in naloge kmetijskega zadružništva v Sloveniji, ki je sestavni del narodnega gospodarstva in obramba kmetov proti odurovanju.

Številni diskufanti so se za tem oglasili k besedi in zavzeli stališče k posameznim referatom ter iznesli svoje izkušnje, misli in želje.

Nato je revizor ZSZ Joško Kežar govoril o potrebi izobraževanja in strokovnega usposabljanja v našem zadružništvu, posebno še mladine.

Ob koncu je zbor poveril upravnemu odboru ZSZ nalogo, da v resoluciji na pristojno mesto zahteva **upravičeno odškodnino za po nemškem nasilju povzročeno škodo našemu zadružništvu.**

Prvo veliko zborovanje koroških slovenskih zadrušnikov je bila hkrati mogočna manifestacija zadružne misli in lahko se nadejamo, da bo shod rodil tudi lepe uspehe, kajti ob živem zanimanju za povedane misli govornikov sklepamo, da so padle na rodovitna tla za rast našega zadružništva.

Iz koroškega lovstva

Preteklo nedeljo je v Domu glasbe v Celovcu koroško lovstvo imelo svoj občni zbor. Na občnem zboru je bil navzoč tudi deželni glavar Wedenig, ki je v svojem govoru naglasil, da je koroška dežela velik lovski revir, kjer že od nekdanj gojijo in negujejo divjad. Naglasil je potrebo novelizacije lovskega zakona ter povedal, da deželna vlada že dalje časa načrtuje ustvaritev velikega lovskega in prirodno zaščitenega ozemlja. Lovce je pozval, naj čuvajo staro lovsko tradicijo ter pravo zavest odgovornosti pred prebivalstvom.

Glavni referat je imel deželni lovski mojster dr. Knaus, ki je podal poročilo o letošnjem lovskem letu. Med drugim je opozoril na potrebo pozornosti zaščite pred škodo, ki jo povzroča divjad na kmetijskih kulturah ter predlagal nekaj upoštevanja vrednih ukrepov na tem področju. Dejal je, da je v preteklem letu značala prijavljena škoda, ki jo je povzročila divjad, 180.000 šilingov, izkupiček za divjačino pa je dosegel 5,5 milijona šilingov. Seve je škoda verjetno večja, ker ni vsa izčrpno prijavljena in kmetje mnogo manjših škod sploh ne prijavljajo. Lovstvo stavi kmetijski zbornici na razpolago 100.000 šilingov za zaščito gozdnih škod.

Na Koroškem je skupno 6424 lovcev, pri izpitih za nove lovske kandidate zahtevajo

ŽELEZNA KAPLA

Priznati moramo, da se naša občina pod županstvom Lubasa prizadeva za omiljenje stanovanjske stiske. Pred nedavnim so dogotovili do surovega stanja drugo dvanadstropno stanovanjsko hišo. V novem poslopju bo prostora za šest družin. Podoba je, da bo zgradba moderna ter računajo, da jo bodo mogli že prihodnje poletje izročiti svojemu namenu.

Tako daleč je tudi, da bodo vsaj delno izgradili cesto na Lužo, kar je že davna želja in upravičena zahteva gorskih kmetov, da bodo ugodneje povezani z dolinskim svetom. Z gradnjo so začeli 28. avgusta s slovesnostjo prvega vboda z lopato. Cesta bo povezovala Podjunsko in Belsko dolino s sodobno zgrajeno prometno žilo, kar ne bo koristilo le gorskim kmetom za prevoz svojih proizvodov na trg in potrebščin na dom, temveč pojačenju tujkega prometa.

MARIJA NA ZILI

Za še večjo privlačnost tujih gostov v prirodno lepo okolico Marije na Zili, predvsem Baškega jezera, se občina z uspehom prizadeva. Nova pridobitev je brez dvoma tudi 5 metrov široka cesta na 725 metrov visoki Tabor. Gradnja ceste je stala 400.000 šilingov. S tem je na široko odprta možnost za dosego priljubljene izletne točke. Pod vrhom so uredili tudi primeren prostor za parkiranje, odkoder je le nekaj minut prav na vrh. Na vrhu obratuje gostišče v prijetno opremljeni koči. Nad vse čaroben je razgled s te točke, vendar so sklenili, da bodo na vrhu postavili še 16 metrov visok razgledni stolp, ki bo izletnikom odprl širše razgledno obzorje.

Baško jezero je vsako leto bolj številno obiskano letovišče. Občina smatra za potrebno, da razširi obrežno kopalnišče in ga opremi s 156 kabinami. Delo bo končano do prihodnjega leta ter bo nova naprava nudila prostor za okoli 700 oseb. S tem bo v veliki meri odpravljena gneča v javnih

Dentistka Helena Galle, Celovec, Bahnhofstrasse 38/b, se je vrnila z dopusta.
Ordinira vsak delavnik razen sobote od 7.45 do 12.45 ure.

kopalniščih in na kampingih. Samoumevno, da stane uresničitev takih načrtov veliko denarja ter je v to svrhu v proračunu 1,5 milijona šilingov. Razen tega se v kraju tudi zelo prizadevajo za druge naprave, ki so v korist in kras kraju in okolici. Za izboljšanje ceste se je precej storilo na cesti od Marije na Zili do državne ceste, širijo in izboljšujejo pa tudi cesto v Činoviče in bodo z deli že letos končali.

v zadnjih letih visoko stopnjo znanja, preden jim izstavijo lovske dovolilnice.

Števila za odstrel dovoljene divjadi na vsem Koroškem niso nikjer dosegli. Srnjadi na primer je bilo za odstrel dovoljene 12.576 komadov, odstrelili pa so je 9924, gamsov so dovolili za odstrel 2784, odstrelili pa so jih 1631, pri zajcih pa je prišel en odstreljen zajec na lovca. Pritožujejo se, da je še vedno preveč lisic, ki delajo veliko škodo na mladi divjadi, pogosto pa si privoščijo tudi domačo kuretino na veliko jezo gospodinj.

Lovski mojster je navedel tudi dobro sodelovanje z lovske organizacijami v Jugoslaviji in Italiji, kar priča o plemeniti in široki miselnosti pravih lovcev med različnimi narodi.

KOLENDAR

Petek, 16. september: Ljudmila
Sobota, 17. september: Lambert
Nedelja, 18. september: Jožef
Ponedeljek, 19. september: Januarius
Torek, 20. september: Evstahij
Sreda, 21. september: Malej
Četrtek, 22. september: Tomaž

Zmagovalci XVII. olimpijskih iger v Rimu

Tukaj navajamo podrobne rezultate v posameznih disciplinah, in sicer v vsaki disciplini tri najboljši športnike, ki so prejeli zlato, srebrne in bronaste medalje.

KOLESARSKÉ TEKME

Dirka za ekipe na 100 km:

1. Italija [2:14:33,5]
2. Nemčija [2:16:56,3]
3. Sovjetska zveza [2:18:41,5]
13. Avstrija
15. Jugoslavija

Hirostna vožnja na 1000 m:

1. Gaillardoni [Ital.] 1:07,3 (nov svetovni in olimpijski rekord)
2. Gieseler [Nem.] 1:08,7
3. Vargaškin [SZ] 1:08,8

Hirostna vožnja s tandemom:

1. Italija [Bianchetto-Beghetto]
2. Nemčija [Simon-Stüber]
3. Sovjetska zveza [Vasiljev-Leonov]

Cestna dirka na 175 km:

1. Kapitanov [SZ] 4:20:37,0
2. Trape [Ital.] 4:20:37,0
3. Berghen [Belg.] 4:20:57,0
7. Zirovnik [Jugoslavija]
12. Ruiner [Avstrija]

Ekipna vožnja na 4000 m:

1. Italija [4:30,90]
2. Nemčija [4:32,78]
3. Sovjetska zveza [4:35,16]

Hirostna vožnja na 1000 m z 200 m sprinta:

1. Gaillardoni [Italija]
2. Sterk [Belgija]
3. Gasporella [Italija]

PLAVANJE

Ženske

200 m prsno:

1. Lonsbrough [Ang.] 2:49,5 (nov svetovni in olimpijski rekord)
2. Urselmann [Nem.] 2:50,0
3. Göbel [Nem.] 2:53,6

100 m prosto:

1. Fraser [Avstral.] 1:01,2
2. Saltza [ZDA] 1:02,8
3. Stewart [Ang.] 1:03,1

100 m metuljček:

1. Schuler [ZDA] 1:09,5 (olimpijski rekord)
2. Heemskerk [Hol.] 1:10,4
3. Andrew [Avstral.] 1:12,2

400 m prosto:

1. Saltza [ZDA] 4:50,5
2. Cederquist [Sved.] 4:53,9
3. Lagerberg [Hol.] 4:56,9

4 × 100 m mešano:

1. ZDA [4:41,1] svetovni in olimpijski rekord
2. Avstralija [4:45,9]
3. Nemčija [4:47,6]

100 m hrbtno:

1. Burke [ZDA] 1:09,3 (olimpijski rekord)
2. Steward [Ang.] 1:10,0
3. Tanaka [Jap.] 1:11,4

4 × 100 m prosto:

1. ZDA [4:08,9] svetovni in olimpijski rekord
2. Avstralija [4:11,3]
3. Nemčija [4:19,7]

Moški

100 m prosto:

1. Devitt [Avstral.] 55,2
2. Larson [ZDA] 55,2
3. Dos Santos [Braz.] 55,4

200 m prsno:

1. Mulliken [ZDA] 2:37,4
2. Osaki [Jap.] 2:38,0
3. Mansonides [Hol.] 2:39,7

400 m prosto:

1. Rose [Avstral.] 4:18,3 (olimpijski rekord)
2. Jamanaka [Jap.] 4:21,4
3. Konrads [Avstral.] 4:21,6

100 m hrbtno:

1. Theile [Avstral.] 1:01,9 (olimpijski rekord)
2. McKinney [ZDA] 1:02,1
3. Bennet [ZDA] 1:02,3

4 × 100 m mešano:

1. ZDA [4:05,4] svetovni in olimpijski rekord
2. Avstralija [4:12,0]
3. Japonska [4:12,2]

4 × 200 m prosto:

1. ZDA [8:10,2] svetovni in olimpijski rekord
2. Japonska [8:13,2]
3. Avstralija [8:13,8]

200 m metuljček:

1. Troy [ZDA] 2:12,8 (svet. in ol. rek.)
2. Hayes [Avstral.] 2:14,6
3. Gilander [ZDA] 2:15,3

1500 m prosto:

1. Konrads [Avstral.] 17:19,6 (ol. rek.)
2. Rose [Avstral.] 17:21,7
3. Breen [ZDA] 17:30,6

SKOKI V VODO

Ženske

Z deske:

1. Krämer [Nem.] 156,81 točke
2. Poup [ZDA] 141,24 točke
3. Ferris [Ang.] 139,09 točke

S stolpa:

1. Krämer [Nem.] 91,29 točke
2. Poup [ZDA] 88,94 točke
3. Krutova [Sov. zveza] 86,99 točke

Moški

Z deske:

1. Tobian [ZDA] 170,00 točk
2. Hall [ZDA] 167,08 točke
3. Botella [Mehika] 162,30 točke

S stolpa:

1. Webster [ZDA] 165,56 točke
2. Tobian [ZDA] 165,25 točke
3. Phelps [Ang.] 157,13 točke
9. Mrkvička [Avstrija]

KAJAK

Moški

Enosedelčni na 1000 m:

1. Hansen [Danska] 3:53,00
2. Sölösy [Madž.] 3:54,02
3. Frederikson [Sved.] 3:55,89

Dvosedelčni na 1000 m:

1. Frederikson-Sjodellius [Sved.] 3:34,73
2. Mesáros-Santa [Madž.] 3:34,91
3. Kaplanjak-Zilinski [Polj.] 3:37,94

Štafeta 4 × 500 m:

1. Nemčija [7:39,43]
2. Madžarska [7:44,02]
3. Danska [7:46,04]

Ženske

Enosedelčni na 500 m:

1. Šeredina [SZ] 2:08,08
2. Zenz [Nem.] 2:08,22
3. Walkowiak [Polj.] 2:10,46

Dvosedelčni na 500 m:

1. Šubina-Šeredina [SZ] 1:54,76
2. Zenz-Harlmann [Nem.] 1:56,66
3. Egresi-Fried [Madž.] 1:58,22
8. Avstrija [2:02,76]

KANUJI

Enosedelčni na 1000 m:

1. Barly [Madž.] 4:33,95
2. Silajev [SZ] 4:34,41
3. Rotman [Rom.] 4:35,87

Dvosedelčni na 1000 m:

1. Gejster-Makarenko [SZ] 4:17,94
2. Dezi-Lamacchia [Ital.] 4:20,77
3. Farkas-Toro [Madž.] 4:20,89
9. Avstrija [4:43,70]

VESLANJE

Skif:

1. Ivanov [SZ] 7:13,96
2. Hill [Nem.] 7:20,21
3. Kočerka [Polj.] 7:21,26

Dvojec s krmarjem:

1. Nemčija [7:29,14]
2. Sov. zveza [7:30,17]
3. ZDA [7:34,50]

Dvojec brez krmarja:

1. Sov. zveza [7:02,01]
2. Avstrija [7:02,69]
3. Finska [7:03,80]
6. Jugoslavija [7:20,91]

Dvojni dvojec:

1. Češkoslovaška [6:47,50]
2. Sov. zveza [6:50,49]
3. Švica [6:50,59]

Četverec s krmarjem:

1. Nemčija [6:39,12]
2. Francija [6:41,62]
3. Italija [6:43,72]

Četverec brez krmarja:

1. ZDA [6:26,26]
2. Italija [6:28,78]
3. Sov. zveza [6:29,62]

Osmerec:

1. Nemčija [5:57,18]
2. Kanada [6:01,52]
3. Češkoslovaška [6:04,84]

JADRANJE

5,50 m²:

1. ZDA
2. Danska
3. Švica

Dragoni:

1. Grčija
2. Argentina
3. Italija

Fin-Dinghies:

1. Danska
2. Sovjetska zveza
3. Belgija

Flying-Dutchman:

1. Norveška
2. Danska
3. Nemčija

Star:

1. Sovjetska zveza
2. Portugalska
3. ZDA

SABLJANJE

Moški

Floret — posamezniki:

1. Šohanović [Sov. zveza]
2. Sisikin [Sov. zveza]
3. Axelrot [ZDA]

Floret — ekipe:

1. Sovjetska zveza
2. Italija
3. Nemčija

Meč — posamezniki:

1. Dellino [Italija]
2. Jay [Anglija]
3. Kaborov [Sovjetska zveza]

Meč — ekipe:

1. Italija
2. Anglija
3. Sovjetska zveza

Sablja — posamezniki:

1. Karpali [Madžarska]
2. Horvath [Madžarska]
3. Calareso [Italija]

Sablja — ekipe:

1. Madžarska
2. Poljska
3. Italija

Ženske

Floret — posamezniki:

1. Schmid [Nemčija]
2. Rasvorova [Sovjetska zveza]
3. Vicol [Romunija]
8. Ebert [Avstrija]

Floret — ekipe:

1. Sovjetska zveza
2. Madžarska
3. Italija

ROKOBORBA

v grško-rimskem slogu

Mušja kategorija:

1. Piroulesku [Romunija]
2. Sajed [Združ. arab. rep.]
3. Paziraja [Iran]

Bantam-kategorija:

1. Karavajev [Sov. zveza]
2. Cernea [Romunija]
3. Stojkov [Bolgarija]

Peresna kategorija:

1. Sille [Turčija]
2. Polyak [Madžarska]
3. Virupajev [Sov. zveza]

Lahka kategorija:

1. Koridze [Sov. zveza]
2. Martilović [Jugoslavija]
3. Frey [Švedska]

Welter-kategorija:

1. Bajrak [Turčija]
2. Maritschnig [Nemčija]
3. Schiermeyer [Francija]
5. Horvat [Jugoslavija]

Srednja kategorija:

1. Dobrev [Bolgarija]
2. Metz [Nemčija]
3. Taranu [Romunija]

Srednjetežka kategorija:

1. Kis [Turčija]
2. Bimbalov [Bolgarija]
3. Karlozia [Sov. zveza]

Težka kategorija:

1. Bogdan [Sov. zveza]
2. Dietrich [Nemčija]
3. Kubat [Češkoslovaška]

ROKOBORBA

v prostem slogu

Mušja kategorija:

1. Bilek [Turčija]
2. Matsubara [Japonska]
3. Slepour [Iran]

Bantam-kategorija:

1. McCann [ZDA]
2. Zaleff [Bolgarija]
3. Trojanovski [Poljska]

Peresna kategorija:

1. Dagistali [Turčija]
2. Ivanov [Bolgarija]
3. Rubašvili [Sov. zveza]

Lahka kategorija:

1. Wilson [ZDA]
2. Sinjajski [Sov. zveza]
3. Dimov [Bolgarija]

Welter-kategorija:

1. Blubaugh [ZDA]
2. Ogan [Turčija]
3. Bashir [Pakistan]

Srednja kategorija:

1. Gungor [Turčija]
2. Škirladse [Sov. zveza]
3. Antonsson [Švedska]

Srednjetežka kategorija:

1. Atli [Turčija]
2. Takil [Iran]
3. Albul [Sov. zveza]

Težka kategorija:

1. Dietrich [Nemčija]
2. Kaplan [Turčija]
3. Zarasov [Sov. zveza]

BOKSANJE

Mušja kategorija:

1. Török [Madžarska]
2. Sivko [Sov. zveza]
3. Tanabe [Japonska]
3. Elguindi [ZAR]

Petelinja kategorija:

1. Grigorjev [Sov. zveza]
2. Zamparini [Italija]
3. Bending [Poljska]
3. Taylor [Avstralija]

Peresna kategorija:

1. Musso [Italija]
2. Adomski [Poljska]
3. Meyers [Južna Afrika]
3. Limmonen [Finska]

Lahka kategorija:

1. Pazdior [Poljska]
2. Lopopolo [Italija]
3. Mac Taggart [Anglija]
3. Abel [Argentina]

Welter I. kategorija:

1. Nemecek [Češkoslovaška]
2. Quartey [Gana]
3. Daniels [ZDA]
3. Kasprzyk [Poljska]

Welter kategorija:

1. Benvenuti [Italija]
2. Radonjak [Sov. zveza]
3. Lloyd [Anglija]
3. Drogosz [Poljska]

Welter t. kategorija:

1. McClure [ZDA]
2. Morris [Italija]
3. Lagulin [Sov. zveza]
3. Fisher [Anglija]

Srednja kategorija:

1. Crook [ZDA]
2. Balasek [Poljska]
3. Monea [Romunija]
3. Feofanov [Sov. zveza]

Srednjetežka kategorija:

1. Clay [ZDA]
2. Pietrzykowski [Poljska]
3. Saraudi [Italija]
3. Madigan [Avstralija]

Težka kategorija:

1. De Piccoli [Italija]
2. Becker [Južna Afrika]
3. Siegmund [Nemčija]
3. Nemecek [Češkoslovaška]

DVIGANJE UTEŽI

Peresna kategorija:

1. Minajev [Sov. zveza] 372,5 kg
2. Berger [ZDA] 362,5 kg
3. Mannironi [Italija] 352,5 kg

Petelinja kategorija:

1. Vinci [ZDA] 345 kg (olimp. rekord)
2. Mijake [Japonska] 337,5 kg
3. Khan [Iran] 330 kg

Lahka kategorija:

1. Butujev [Sov. zveza] 397,5 kg
2. Tan [Singapur]
3. Azizabul [Irak]

Srednja kategorija:

1. Kurinov [Sov. zveza] 437,5 kg
2. Kono [ZDA] 427,5 kg
3. Veres [Madžarska] 405 kg

Srednjetežka kategorija:

1. Palinski [Poljska] 442,5 kg
2. George [ZDA] 430 kg
3. Bohenek [Poljska] 420 kg

Bantam-težka kategorija:

1. Vorobjev [Sov. zveza] 472,5 kg
2. Lomakin [Sov. zveza] 457,5 kg
3. Martin [Anglija] 445 kg

Težka kategorija:

1. Vlasov [Sov. zveza] 537,5 kg (svet. in ol. rekord)
2. Bradford [ZDA] 512,5 kg
3. Schemansky [ZDA] 500 kg

LAHKA ATLETIKA

Moški

Krogla:

1. Nieder [ZDA] 19,68 m (ol. rek.)

Moj otrok ne more izgovarjati „r“

Mnoge mamice so v velikih skrbeh, če njihov otrok v predšolski dobi ne more izgovarjati soglasnika r, posebno še, če ga že izgovarja njegov mlajši bratec ali sestra. Ta skrb je hitro odveč, če je kje v bližini logopedski oddelak, to je oddelak za popravljane in zdravljenje govornih hib in motenj. Vendar je dobro, če mati sama ve, kako naj razvije pri svojem otroku pravilno izgovorjavo. Če otrok v šestem letu še vedno izgovarja l ali j namesto r, je to govorna napaka, ki jo je treba odpraviti.

Preden preidemo k vajam za pravilno izgovorjavo r, pregledamo, kako deluje prednji del jezika. Otroku rečemo, naj potegne z jezikom od zgornjih zob daleč nazaj po nebu. Tako vidimo spodnji del jezika in če se vokaže, da je bela jezična vez sredi njega prekratka, prednji del jezika ne more dobro nihati. Takega otroka pošljemo k zdravniku, da mu prešči pne ali prereže to vez. Nekateri otroci imajo spredaj zelo okrogel jezik ali pa prekratek sprednji del. Pri teh je mnogo težje razviti pravilni r, kakor pri otrocih z normalnim jezikom.

Popravni postopek sestoji iz mnogih pripravljalnih vaj, ki jih izvajamo, če je le mogoče, v obliki igre. Prva taka vaja je dvo-ustnični r, ki nastane, če sprožimo ustnice z zrakom. Slišimo brnenje, podobno brnenju avtomobila n. pr. brbrbrbr. Otroku rečemo, naj vozi avto, pri čemer naj posnema to značilno brbrnenje. V roke mu damo avtomobilček, ki naj ga vozi po mizi sem ter tja. Če otrok ne more posnemati tega brbrnenja, naj si pomaga s kazalcem, in sicer tako, da ga položi vodoravno na ustnice in giblje z njim navzdol in navzgor ter s tem premika obe ustnici.

Še boljša gibalna vaja za jezik je posnemanje ropotanja motorja. Pri tem naj vtakne otrok konico jezika med ustnice in vse skupaj požene v tresenje, s čimer nastane ostrejšje brnenje. Če te vaje ne zmore, naj si pomaga s kazalcem, kakor smo že omenili. Naj za sedaj ostanemo samo pri teh dveh primerih vaj.

Ves čas pa vadimo tudi razne besede z dvo-ustničnim r n. pr. brbrbrrije, brbrbrrišel, brbrbrbrizgam itd. Vendar začnemo najprej z vokalnim i, ker je njegova lega med vsemi vokali najbližja r-ju in šele nato uporabimo še druge vokale. Z vključevanjem priučenega r v govor ni po navadi nobenih večjih preglavic. Če pa so, tedaj vadimo besede z dr ali tr in sicer v začetku besede n. pr. dričam, drcgam, dremam in podobno ali tri, trinajst, trideset in druge. Še preden boste prišli z vsami temi vajami do konca, se vam bo bržčas zgodilo isto, kar se je mnogim staršem pred vami, namreč, da je otrok nenadoma pritekkel k njim in zdrdral pravilni r v veliko veselje vseh.

Pri vseh teh vajah in igricah vedno strogo pazite na to, da ne pretiravate. Če ne boste pravilno ravnali z otrokom, se vam bo začel upirati in ga boste le s težavo pripravili do tega, da bo zopet vadil. Bolje je, da vadite premalo kakor preveč, zato pa bolj pogosto in v vedrem razpoloženju.

Paradižnik je v naši kuhinji skoraj nepogrešljiv. Okusen je surov, kuhan ali pečen, kot samostojna jed, ali kot dodatek raznim juhám in omakám. Nekateri naši nasveti pa bodo vseeno za marsikatero gospodinjo novost.

Paradižnikova omaka — na dva načina

Dobro sesekljajte veliko čebulo, list zelene, pest peteršilja in korenček ter svetlo prepražite na olju. Med tem olupite kilogram zrelih, velikih paradižnikov in jim odstranite seme ter jih dodate zelenjavi. Vse skupaj dušite v paradižnikovem soku dobro uro (po potrebi zalivajte z vodo), da se povsem razpusti. Na koncu dodajte košček masla, popra in sol ter z omako oblijete riž ali testenine.

Omako lahko pripravite tudi bolj na hitro. Zelenjavo (čebulo, korenje, peteršilj in zeleno) zrežite precej na debelo in prepražite na olju. Dodate na kose zrezane, oprane paradižnike, s semenom vred. Ko se zmehčajo, vse skupaj prepasirajte, dodate list lovora, še enkrat prekuhate in servirate.

Paradižnikove rezine kot začimba:

Drobno sesekljate čebulo, korenček in peteršilj ter svetlo zarumenite na olju. Olupite paradižnike, odstranite seme in jih pražite na zelenjavi, da se zmehčajo in izhlapi ves sok. Ko so skoraj suhi, jih popoprte in z rezinami obložite testenine.

Paradižnikova krema:

Najprej pripravite dobro paradižnikovo omako iz svežih paradižnikov (po prvem

Likanje moških oblek — umetnost?

Predvsem naj likalnik nikdar ne bo prevroč!

Če se na hlačnicah poznajo odtisi kolen, položite hlačnici na likalno mizo tako, da gledajo šivi navzven, nato pa potisnite blago na kolenih kolikor se da skupaj. Prelikajte hlače z vlažno krpo, nato pa potolcite blago na kolenih z drugo stranjo krtače.

Upogib pri vratu in fazono suknjiča likajmo na blazini in pazimo, da ne bomo zalikali roba. Ta mora ostati ovalen.

Tisti del suknjiča, na katerem so gumbi, likamo od desne strani. Ko krpo odvezamo, zopet potolčemo polikano mesto z obratno stranjo krtače, da se para odstrani.

Pod poklopce žepov vstavimo vedno kos papirja, da ne bo na spodnji strani odtisov.

Gube na ramenih likamo prav tako na blazini.

receptu). Ko se omaka kuha, zmešate posebej 3 dkg masla, 2 žlici moke in zalijete s 1/2 l mleka. To belo omako med kuhanjem neprestano mešate. Ko je bela omaka gladka kot krema, ji dodate 4 žlice paradižnikove omake in dolijete dober liter juhe. Posebej zmešate v skledi košček masla, rumenjaka in pest naribanega sira. Na to zmes zlijete kuhano kremo in spet dobro premešate. Paradižnikovo kremo servirate z rezinami kruha, ki ste jih prepražili na maslu.

Paradižnikove omele:

Komaj dozorele paradižnike zrežete na rezine in odstranite seme. Zložite jih v ponev z vrelim oljem, posolite in zarumenite na obeh straneh. Drobno sesekljate pest peteršilja in rožmarina, zmešate z jajci in zlijete na paradižnike. Omele dobro zapečete na obeh straneh. Servirate jo z zeleno solato.

Paradižnikova pena:

Olupite, očistite seme in razrežite na rezine pol kilograma zelo zrelih paradižnikov. Počasi jih dušite na maslu, da shlapi ves sok. Med tem pripravite belo kremo s 5 dkg masla, 2 žlicama moke in kozarcem juhe. Ko je krema gladka (med kuhanjem jo stalno mešate), ji dodate želatino in nato še paradižnike. Vse skupaj prepasirate. Potem dobro zmešate dva decilitra sladke smetane — toda brez sladkorja — in vmešate vanjo paradižnikov pire, toda počasi, da se smetana ne sesede. Zmes še osolite in popoprte ter prilijete nekaj kapljic olja. Nato jo pustite v hladilniku, da zmrzne. Servirate jo kot dodatek k mrzli pečenki.

Paradižniki z jajci:

Izberete srednje velike, ne prezrele paradižnike in jih umijete. Odrežete kapice in odstranite seme in vodo. Nato jih posolite in nalijete vanje za prst olja. V vroči peči jih pečete 10 minut, da zarumenijo. Ta čas prepražite na maslu okrogle rezine kruha in stepete jajca (jačce na osebo). Ko vzamete paradižnike iz pečice, jih razporedite na rezine in napolnite s stepenimi jajci. Če imate pri roki jetrca, pokrijete paradižnike z rezinami jeter.

Paradižnikova marmelada:

Nič ne vihajte nosu — marmelada je odlična. Paradižniki morajo biti zreli. Zrežite jih na kose in prepasirate, da dobite čist sok. Na kilogram soka dodate kilogram in pol sladkorja in kuhate kakor vsako marmelado — da se dodobra zgosti.

Marmelada iz zelenih paradižnikov:

Marmelada iz zelenih paradižnikov je še okusnejša kakor iz zrelih. Kupite kilogram zelenih paradižnikov, jih dobro umijete in osušite. Zrežite jih na zelo tanke rezine in skrbno odstranite vse seme. Paradižnike nato kuhajte z 80 dkg sladkorja. Vse seme, ki ste ga odstranili iz paradižnikov, precedite na cedilu in sok zlijete v marmelado. Zmes dobro premešate in segrevate na šteditilniku. Ko začne vreti, pazite, da ne bo ogenj prehud. Marmelado med kuhanjem neprestano mešate in sproti odstranite peno. Marmelada je kuhana, ko se toliko zgosti, da se kaplja marmelade na mrzlem krožniku takoj strdi. Ko jo odstavite z ognja, ji primešate še sok 1 do 2 limon. Ohlajeno marmelado napolnite v kozarce.

Drobni nasveti

● Mlad krompir boste lahko ostrgali, če ga ne boste izpostavljali zraku. Pokrite ga s krpo ali pa ga shranite v vreči.

● Če usnjene rokavice pastelne barve zbledijo, jih namočite v milnico, ki ste ji dodali nekaj ustrezne barve v prahu. Na kraju rokavice dobro izplahnite.

● Čevlji, torbice, pasovi in drugi predmeti iz laka bodo kot novi, če boste lak otrlili s svežim mlekom in potem še z mehko krpo.

● Slamnike iz temne slame zelo lepo očistite s stepenim beljakom. Beljak namažemo po slamni z majhno ščetko in ko se posuši, skrtamo z mehko krtačo.

● Jurčkov nikoli ne lupimo. Ko jih prinesemo domov, jih takoj natremo s soljo in položimo v vodo, ki smo ji dodali limonin sok. Tako bodo gobani ohranili svojo značilno in vabljivo barvo.

● Če jajce pred kuhanjem splaknemo s hladno vodo, tedaj pri kuhanju ne počni tako rado.

● Preden odstranimo ribam luskinge, jih za trenutek potopimo v vročo vodo.

● Če morate testu ali kaši, ki ste jo pozabili soliti, naknadno dodati sol, potem raztopite sol v vroči vodi.

■ Zanesljivo se snesimo moljev v omarah s terpentincem. Obleke najprej dobro prezračimo, medtem pa namažimo kote omare s terpentincem. Nekaj ur pustimo omaro odprto, da se zrači, potem zložimo vanjo obleke in jo pustimo odprto še dva dni.

Korenine

Dobrica Čosić

...Mož nosi pločevinasto peč in veliko culo stvari, za njim pa gresta dva malčka z lonci v rokah in žena z detetom v naročju. „Kam pa vi, človek, ob takem vremenu?“ Ni si mogel kaj, da ga ne bi vprašal, ko je gledal, kako sta otroka komaj omahovala po snegu. „Premeščen učitelj sem, gospod,“ samo to je rekel in se opotekal naprej po poti.

Ali ima pravico, uničiti otroke zavoljo nekakega svojega radikalskega prepričanja? Vukašin povzdigne glas: „Ideje so za kulturne narode, tukaj, med temi kmeti, pa so odveč in usodne. Tukaj so duhovniki edini uspešni in morda tudi koristni ideologi. Tukaj je svoboda pravica do tega, da hajdučiš, da pustošiš, da zavzemaš občinske ledine, demokracija in samouprava pa, da ne plačuješ davka, čeprav te okrajni glavar pretepa in ti psuje mater. Da vi radikali vpijete po demokraciji, to je samo izgovor za kmečko anarhijo in nemarnost. Jaz sem sit vsega tega! Srbiji je potrebna pamet in ne strankel!“ Vukašinu se zatakne in obmolkne. Govoril je, da ne bi molčal, da bi obmolknil oče in da bi se prej ko prej končal ta prvi in poslednji prepir.

Dober govornik pa, pes. Kakšna sila bi bil v skupščini. To je moja kri... Evropa mi je uničila otroke... Nesrečnež. Ačimu se zasolzijo oči.

„Ali imaš še kaj povedati?“ ostro reče.

Zahteval bo posestvo. Prepričanje je samo izgovor. Brez-

9 srčnež. Že zdavnaj si pojedel svoj del. Jaz sem to zaslužil. Ničesar ti ne dam! Djordje prevrne čašo z vinom. Miza kakor zaklana; črno vino mu curlja na opanek.

Ne prosim miloščine. Zakaj ne bi zahteval tistega, kar je moje? Gre za mojo prihodnost. Da si bomo na čistem.

„Hočem si kupiti hišo. In izplačajte mi moj del.“

„Svoj del si zdavnaj pojedel, brat Vukašin. Kaj so nas malo stale tvoje šole?“

Odšla je, Ačim, tvoja hiša v brezno. Ugasnilo ti je ognjišče in zatrt je tvoj rod. Ačim si ruva brado.

„Ali izračunamo, koliko ste porabili zame?“

„Izračunaj ti!“

„Izračunal sem, Djordje. Meni pripada tretjina.“

„Koliko pa je bilo zaslužno v tej hiši, odkar si odšel iz nje? Kaj hočeš tudi moj trud? To ti je bratsko!“

„Zahtevam samo tisto, kar mi gre po postavi.“

„Postava?... Jaz sem postavil Vse je moje. Samo nad mojim grobom lahko delita. Jaz pa bom še živell...“

Oba sta enaka! Ačima ostro zaboli, da prvič pred Djordjem grdo govori o Vukašinu. Udari s pestjo po mizi. Posoda žvenkne. Vzdigne se in se zamaje v gosli temi.

„Poslušaj me, Vukašin... Ta hiša ni več tvoja. Če te bom videl, bom ukazal hlapcem, naj te poženejo na ulico...“

V oporoki, napišem jo brž po praznikih... Ti boš izbrisan izmed mojih dedičev. Prepovedal ti bom, da bi prišel na moj pogreb in videl grob. Ti si... Od nocoj si... mrtev zame. Drug za drugega ne obstajava več!“

Po molku laja neki pes iz vasi. Ačim se strese. Ne obstajam več. Izruvan sem, hoče zavpiti. Po njem zveni suh, pretrgan lajež.

„Djordje, daj temu pet sto cekinov, in naj ga moje oči ne vidijo več v hiši. Izgubita se, nočem vdihavati istega zraka.“

Vrata so ostala odprta za njima. Veter se požene v sobo. Pes laja jezno in izgubljeno.

...Simka sedi na robu postelje in zamišljeno gleda v plameneče in kockasto oko nizke peči, in ne sliši tega edinega nocojšnjega prerovskega psa, ko je vas zadušena s snegom, ubita s temo, ki se je pomešala z oblaki, ker je Milunka slišala njihov preprič in ji vse povedala.

Pa se ga je tako razveselila, nič je ni motilo, da ga je pripeljal kočijaž iz Palanke. Takoj se ji je zbudilo upanje, nepričakovano, zato tudi močnejše: on bo pomiril Djordja, da ne bo tudi ta noč taka kakor prejšnja, čeprav je prišel na dvorišče, kakor da je tuje, in se pozdravil z njo, kakor da je ne pozna. Vse najlepše, kar so rodili njihovi sadovnjaki, vinogradi in vrt, je namenjala njemu, puščala zanj, mu pošiljala in ponujala, kadar je prišel, željno je čakala njegovih redkih pisem in po več dni je bila srečna, če jo je samo omenil in pozdravil. Ponoči je pogosto zajokala v skrbi zanj, ki je nekje daleč v tujem in sovražnem svetu, v svetu druge vere in druge govorice, misleč, da je lačen, bolan, ko pridejo mrazovi, da je njegova soba mrzla, odeja pa tenka in raztrgana. Z Djordjem se je pripravala, naj mu pošilja kar najpogostejše in kar največ denarja, in velikokrat, ko se je šolal v Beogradu, mu je poslala svoj, za njega prihranjeni gospodinjski denar. In njegove ženitve se je bala: bila je prepričana, da ga bo ta meščanka odtujila. Potem ne bo več prišel in jo skoplo, z mehko, gosposko roko pobožal po licu. Ob teh rahlih ljubkovanjih je zardevala in dolgo nosila v sebi spomine nanje, včasih motne in sramežljive, z ostrino sladke, rahle drhtavice. Le kakšna je ta, s katero se ženi? Gosposka! Zaničevanje ji je preletelo obraz, živordeč od svetlobe ognja.

(Nadaljevanje sledi)

Za materin jezik gre

(„Nova pot“, glasilo Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov Slovenije)

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

In prav tu se prične tisto najnovejše in najbolj žalostno poglavje v zgodovini avstrijskega šolsstva, ki skuša zdaj na "zakonit" način doseči to, kar doslej s samo silo in zvijačo ni šlo. Gre za znani sklep koroškega šolskega sveta z dne 22. septembra 1958, da se do tedaj ustavnopravno veljavna uredba o dvojezičnih šolah v njenih bistvenih določbah odpravi. Obveznega dvojezičnega pouka več ni in slovenščina dobi le mesto fakultativnega predmeta. Tako je za večino šolobveznih slovenskih otrok na Koroškem nastalo nemogoče stanje, ki ga tudi končni zakon o manjšinskih šolah na Koroškem, sprejet v avstrijskem parlamentu dne 19. marca 1959, ni v ničemer popravil.

To je pač očitno kršenje same avstrijske državne pogodbe, ki izrecno določa, da imajo avstrijski državljani slovenske manjšine na Koroškem „pravico do osnovnega pouka v slovenskem jeziku“. K temu prav ta določba sankcionira stanje, kakor je v času pogajanj in podpisa državne pogodbe na Koroškem dejansko in pravno že obstajalo, namreč z uredbo o dvojezičnih šolah z dne 3. oktobra 1945, ki je bila zasnovana prav na načelu, da je treba vsem otrokom slovenskega in dvojezičnega področja na Koroškem zagotoviti osnovni pouk v materinščini. Saj so se na pogajanjih o državni pogodbi avstrijski predstavniki sami sklicevali prav na to ureditev kot na vzorno rešitev jezikovnega vprašanja na koroških obveznih šolah in so tudi pozneje večkrat nanjo opozarjali kot na sistem, ki obvezno jamči šolanje otrok v materinščini. Da, z njo so se bahali celo v sami Organizaciji združenih narodov, ko so 3. februarja 1955 poseben memorandum, naslovljen „Minderheitenschutz im Erziehungswesen in Österreich“, predložili podkomisiji za preprečevanje diskriminacij in zaščito manjšin. Kako to, da so zdaj ta svoj nedavni „ideal“, koroško dvojezično šolstvo, sami zavrgli?

Za materin jezik gre! Ta jezik je poglaviti pogoj tudi za obstoj in razvoj vsake manjšine in odprava materinega jezika manjšine bi bila že sama toliko kakor odprava same manjšine.

Pa poslušajmo še današnje svetovno mnenje o pomenu materinega jezika za življenje in šolo, mnenje, kakor si ga je osvojila tudi današnja Organizacija združenih narodov in kakor je podano z naslednjimi tremi načeli:

● 1. Materinski jezik je za vsakogar naravno sredstvo izražanja in ena prvih potreb posameznika za polno razvijanje njegovih sposobnosti izražanja.

● 2. Vsak učenec bi moral šolanje začeti v svojem materinem jeziku.

● 3. Ničesar ni v ustroju kateregakoli jezika, kar bi ga onesposobilo, da bi bil sredstvo posredovanja moderne civilizacije.

Zato pa dobimo v memorandumu, ki ga je tudi o problemu diskriminacije izdelal generalni sekretar za Komisijo za človekove pravice leta 1949, med raznimi oblikami diskriminacije tudi naslednjo obliko: „Če se otrok šola v jeziku, ki ni njegov materinski jezik, lahko to pomeni, da otrok ni deležen ravnjanja na osnovi enakopravnosti s fistimi otroki, ki se šolajo v svojem materinskem jeziku“. Kako naj tedaj gledamo na najnovejšo odpravo obveznega dvojezičnega šolanja na Koroškem v sosedni Avstriji?

Zelo smiselno dobimo v novem Zborniku neposredno obravnavo tega vprašanja šele v zadnjem poglavju: Materinščina otrok in pouk na koroških osnovnih šolah. Zakaj prav s tega zornega kota dobijo tudi posamezna predhodna poglavja še svojo posebno vrednost in so kakor stvarna priprava in stvarno utemeljevanje tega, kar danes našo manjšino na Koroškem v osnovnih koreninah ljudskega mišljenja in čutenja najbolj teži. Tako nas seznanja knjiga najprej z geografskimi podatki, ki pa jim žal ni pridejan zemljevid koroške dežele. Veliki in mestoma strmi gorski obronki niso brez dobrih prehodov, ki so našim pradedom že pred davnimi stoletji tudi omogočili, da so zasedli deželo. Zveza med Kranjsko in Štajersko je ostala naprej ohranjena. V preteklem stoletju so prav na Koroškem živeli in delovali pomembni narodni buditelji in vseslovenska Mohorjeva družba je imela v Celovcu svoj sedež. V naj-

novšem času spadajo sem n. pr. tudi znani narodnoobrambni „delovni tabori“ (1938 do 1940) in ves protifašistični boj na Koroškem, ki nam je prinesel tudi narodne heroje, kakor Matijo Verdnika-Tomaža iz Roža in Franca Pasterka-Lenarta iz Lobnika.

Posebna poglavja prinašajo tudi sedanje delo koroških Slovencev za narodni obstoj in razvoj. Tako zvezo iz spomenice koroških Slovencev Avstrijski zvezni vladi podrobne podatke o vsem nemško-nacionalnem pripravljalnem delu za že omenjeni odlok z dne 22. septembra 1958, kakor tudi o dinamitu in zločinskih atentatih kot sredstvih pobesnelih nacionalistov na Koroškem. Posebej so očitane tudi neuradne in uradne velenemške ter protislovenske organizacije na Koroškem (Kärntner Heimatdienst — Heimatbund), ki jim je glavni namen končno iztrebljenje slovenske misli in slovenske besede. Vse to nam v zvezi s skrbno podano razčlenbo gospodarskega stanja naših ljudi pojasnjuje tudi v posebnem poglavju podano migracijo prebivalstva na Koroškem med leti 1934—1951, ki izpričuje stalno zmanjševanje števila v rojstni občini bivajočega prebivalstva v južni Koroški, in to zaradi izseljevanja domačinov in doseljevanja tujcev, ki so pretežno — Nemci. To traja že desetletja in vzbuja upravičeni sum, da gre zopet za načrtno uničevanje Slovencev in za umetno večanje relativnega in absolutnega števila doseljevanja nemškega prebivalstva.

Ali je vse to v skladu s takšnim razmerjem med „večino“ in „manjšino“, kakor si ga prav v naši dobi vsi dobrosmisleči želijo in kakor je tudi za plodno sodelovanje med narodi neogibno potrebno? Ne!

In končni nauk celotnega Zbornika? Da, nova knjiga podaja tudi poseben nauk, čeprav ga izrecno nikjer ne omenja, ga pa tembolj od sestavka do sestavka stvarno podpira in neizpodbitno utemeljuje. To je nauk svetovnega pomena, ki pa dobiva v knjigi na ožjem koroškem primeru še posebno dokumentarno osvetlitev in utemeljitev. Takšen je tudi celotni končni vtis, ki ga knjiga na pazljivega in za obravnavana posamezna vprašanja doveznega bralca napravi. Prav zaradi tega vlisa se utegnejo na nasprotni strani v sosedni Avstriji pojaviti licemerni glasovi, češ da je v Jugoslaviji zopet izšla knjiga, ki „naše avstrijsko ljudstvo“ samo hujska ali ga celo drama k upor. Zato bo koristno, če že zdaj izpovemo vso vsebino tega posebnega nauka, ki tudi iz samega Zbornika tako jasno zveni. Za narodno vprašanje gre in za pravilno ter pravično teoretično in praktično obravnavo tega vprašanja. Vsak narod ima po naravnem in moralnem pravu polno pravico do lastnega obstoja in razvoja in to ne glede tudi na morebitne državne meje v samem teritorialnem območju poedinega naroda.

Iz tega sledi, da morajo tudi narodnim manjšinam prav s strani pristojnih večin biti že vnaprej zajamčeni osnovni pogoji za njih lastni jezikovni, gospodarski, socialni in kulturni razvoj.

Da postajajo obeti takega jamstva za našo manjšino v sosedni Avstriji na Koroškem in Štajerskem leto za letom samo slabši, ni več nobenega dvoma. Tudi tam gre za narodno misel, ki pa se vsaj dejansko kratko malo istoveli z — nemško mislijo. Kar tej misli ne služi, naj gine in zlepa ali zgrda izgine. To je pravo malikovalsko pojmovanje narodne misli, ki spominja na čase Hitlerjeve strahovlade v Evropi. Zato ni čudo, da so med današnjimi nasprotniki slovenstva prav nekdanji zastopniki in poborniki Hitlerjevega nacizma v Avstriji, kar je v Zborniku tudi v imeni dokumentirano. In če torej ta knjiga prav tako stanje našega ljudstva na odločilnih sektorjih družbenega življenja samo s suhimi pa nespornimi dejstvi odkriva, ali pomeni tedaj to nedopustno hujskanje ali celo protidržavno beganje ljudstva? Ne. Temveč to hoče biti in je samo dokumentaren klic k pameti in k sistemu sporazumevanju med narodi, brez katerega bi tudi zaželeni svetovni mir ostal le prazno geslo, brez upa, da postane kdaj tudi stvarna resnica. (J. P.)

JAROSLAV HAŠEK:

Pošteni najditelj

Ana Buklova, postrežnica iz Strešovic, je zgodaj zjutraj, okoli pete ure, šla proti Krajevskemu Vinohradom, kjer je stregla pri neki družini in kjer je ravno tega dne morala prati perilo. Ko je pri samostanu prekoračila tramvajsko progo, je zadela z nogo ob neki predmet. Nemože je pogledala in v svoji prirojeni ostromnosti ugotovila, da gre za usnjeno listnico. Ker je bila po naravi poštena ženska, je takoj stopila v policijsko upravo, da bi izročila najdeni predmet službujočemu uradniku. Ko je ta odprl torbico, je pobledel in z drhtečim glasom dejal Ani Buklovi:

— Čestitam! Našli ste sedem milijonov osem sto šestindevedeset tisoč kron v čeku, ki ga je mogoče vnovčiti pri Češki banki. Ana Buklova je topo in z nerazumevanjem pogledala uradnika in ponovila za njim:

— Sedem milijonov osem sto šestindevedeset tisoč kron.

— Da, — je dejal resno policijski uradnik. — Sedite, sestavila bova zapisnik.

— Milostivi gospod, prosim vas v božjem imenu, pustite me domov! je pričela larnati Ana Buklova. — Nič nisem kriva. Mudi se mi na Vinohrade prat perilo. Samo z nogo sem se zadela...

— Ampak, draga gospa, saj tu ne gre za nič drugega kot samo za formalnost. Zadevo je vendar treba uradno raziskati. To bo objavljeno v časopisju. Vaše ime bo prišlo v časopisje. Torej, kako se pišete?

— Ježeš Marija, milostivi gospod, kakšna sramota! — je pričela jokati Ana Buklova. — Zjutraj sem vstala kot poštena ženska, zvečer pa naj bom že v časopisju! Sveta pomagavka, tega ne preživim. Vse življenje se mučim kot črna živina. Iz Strešovic grem na Vinohrade, od tod v Liberi, povsod perem perilo, iz Libena grem v Hlubočec pospravljat. Mož mi vse zapije, otroci hodijo raztrgani, zadnji plašč imam...

— Ampak draga gospa, — jo je miril policijski uradnik, — moja dolžnost je, da vas zaslišim. Ne jočite! Mar se razumete, da gre za milijone?

— Jejhata, — je nadaljevala Ana Buklova s svojim tarnanjem. — Mar za milijone? Jaz nisem nič krival! Kaj sem doživela na stare dni! Srečna sem, da lahko zaslužim toliko, da kaj kupim svojim otrokom. Zdaj je vse dražje. Če zahtevam na Vinohradih krono za milo, me vržejo na ulico in danes je zelo težko dobiti službo perice. Nikoli v svojem življenju nisem doživela nič dobrega, ampak kradla nisem nikoli! Kolikokrat sem prala, ne da bi mi plačali!

— Pomirite se, dobra gospa. Saj vendar gre za deset odstotkov!

— Nočem imeti opravka z odstotki, milostivi gospod! Pustite me domov, — je ja-

ANEKNOTE

Ko je Voltaire spet enkrat likevidiral razmerje z eno svojih številnih prijateljic, ji je zagrozil, da bo objavil njena ljubavna pisma, če mu nemudoma ne vrne njegovih.

»Prosim«, je odgovorila lepa žena, »svojih pisem se mi ni treba sramovati, kvečjemu — naslova, komu sem jih pošiljala.«

Veliki francoski pesnik Rabelais je umiral. Skupina zdravnikov se je zbrala v njegovi sobi in se šepetajoč posvetovala o možnosti rešitve.

Tedaj je umirajoči s težavo dvignil glavo, proseče pogledal zdravnike in z bolnim nasmehom dejal:

»Ah gospodje, pustite me vendar naravne smrti umreti!«

K Voltairju je prišel pisatelj, čigar sposobnosti so bile v nasprotju z njegovo domišljijo in samozavestjo. Predložil mu je obsežen rokopis in prosil, naj napiše uvodno besedo.

Voltaire je nezaupno listal po napisanih listih. Da bi pridobil na času, je končno vprašal: »V kakšnem stilu naj bi bila napisana uvodna beseda?«

»Ah, mojster, ne razbijajte si glave. Lahko je kaj čisto navadnega.«

»Kaj čisto navadnega?« je odgovoril Voltaire, »ampak dragi prijatelj, to lahko tudi sami napišete.«

dikovala Ana Buklova. — Tega ne bom preživela. Ob sedmih moram biti na Vinohradih, sicer bom ob službo.

Policijski uradnik jo je pogledal. Udaril je s pestjo po mizi in vzkliknil:

— Dovolj! Kako se pišete?
— Ana Buklova, milostivi gospod, — je zatulila nesrečna ženska.
— Kje stanujete?
— V Strešovicah.
— Hišna številka?
— Sedeminšestdeset.
— Rojeni?
— Moja pokojna mati, milostivi gospod...
— Kdaj ste rojeni, vas vprašam!
— Dvainsedemdesetega...
— Kje?
— Doma.

Ni nespametno

● Zemlja je velika mati, ki je že toliko prejkotala nad svojimi nebo-gljenimi otroki, da se že komaj vidi iz neizmernih morij.

● Če srečaš lepo žensko in razmišljaš o razvoju človeških vrst, ne prideš z razmišljanjem nikamor...

● Mnogi, ki so prehiteli svojo dobro, so morali potem v zelo neprijetnih okoliščinah čakati nanjo.

● V trudnih časih tudi resnica zaspil.

● V grehoti hitrosti poskuša sodobni človek prehiteti dolgočasje napredka.

● Bogati ljudje ljubijo drage laži.

● Kdor si oslaja večerne ure, si po navadi presoli naslednje jutro.

— Kje doma, v Pragi ali izven nje?
— Izven nje.
— Za božjo voljo, kje?
— V Zbraslavu pri Pragi.
— Okrožje, okraj? Hej, kaj pa počnete? Saj boste padli...

...Ko se je zopet zavedela, se je zasliševanje nadaljevalo. Na koncu je policijski uradnik vprašal Ano Buklovo:

— Ali zahtevate deset odstotkov? Po-vejte jasno!

— Bog obvari, milostivi gospod, pustite me na svobodo! Moja pokojna mati me je vedno učila: „Bodi poštena!“

— Podpišite!
— V imenu očeta in sina... je stokala Ana Buklova in z velikimi raztegnjenimi črkami podpisala zapisnik o zaslišanju.

Nekaj ur pozneje je prišel na policijo neki mlad moški, ki je po svoji zunanosti dajal videz dobro obritega Američana.

— Izginila mi je, — je dejal v slabi nemščini, — moja usnjena listnica. Verjetno sem jo izgubil ponoči na ulici.

Označil je znesek in številko čeka ter pristavil:

— Ne gre toliko za denar, kolikor za to, da sem imel v listnici važne beležke o cenemem nakupu gosjih črev.

Zaslišali so ga. Ko so mu rekli, da se je pošteni najditelj odrekel zakonski nagradi, je Američan, kralj gosjih črev, dejal samo: — Well!

Niti naslova Ane Buklove s ni hotel za beležiti.

Večerniki so objavili obširna poročila o pošteni ženski, ki ni hotela sprejeti toliko-ga bogastva...

Ano Buklovo so prepeljali v bolnišnico, ker jo je njen mož neusmiljeno premlatil še isto noč, ko je v gostilni prečital večernik.

Nationale Minderheiten

nicht Hindernis, sondern Brücke zwischen den Völkern

(Fortsetzung und Schluss)

Ein gutes Beispiel dafür bietet der im ungarisch-österreichisch-jugoslawischen Grenz-dreieck gelegene Bezirk Murska Sobota, wo in diesem Jahr der zweisprachige Unterricht eingeführt worden ist. Unter Berücksichtigung unterschiedlicher Ortsverhältnisse und objektiver Möglichkeiten wurden die dortigen Schulen in drei Typen eingeteilt:

- a) Schulen mit einem vollständigen zweisprachigen Unterricht;
- b) Schulen mit einer teilweisen Zweisprachigkeit;
- c) Schulen mit ungarischer Sprache als Unterrichtsgegenstand.

Der vollständige zweisprachige Unterricht wurde in fünf Schulen für die erste Klasse eingeführt; die Schüler beider Nationalitäten — der slowenischen und der ungarischen — sind zusammen in einem Raum untergebracht und die Lehrer sprechen mit ihnen abwechselnd in beiden Sprachen. Jedes Kind lernt zunächst in der eigenen Muttersprache schreiben und lesen. Auf Grund der bisher erzielten Resultate ist zu erwarten, dass die Kinder dieser Klasse bis zum Abschluss des Schuljahres das Lesen und Schreiben in beiden Sprachen erlernen werden. Der zweisprachige Unterricht wurde in zwei anderen Schulen auch für die zweite Klasse, in drei Schulen sogar für alle Klassen eingeführt. Fünf Schulen führten den teilweisen zweisprachigen Unterricht für die erste Klasse ein. Auch diese Klassen sind der nationalen Zugehörigkeit ihrer Schüler nach gemischt; hier hängt es von der Mehrheit der Schüler ab, welcher Sprache der Vorrang gegeben werden soll. In diesen Schulen erfolgt der Unterricht in einer Sprache, in der Muttersprache der Schülermehrheit, während die ganze Unterrichtsmaterie in etwas zusammengedrängter Form noch einmal in der anderen Sprache wiederholt wird. In allen übrigen, das heisst in den ausschliesslich von slowenischen Kindern besuchten Schulen gilt die ungarische Sprache als obligatorischer Gegenstand. Diese Sprache ist aber auch in der Lehrlingschule und der Bezirks-Lehrerbildungsanstalt obligatorisch.

Nun liegt das Endziel dieser Massnahmen darin, die Zweisprachigkeit an allen in Gebieten mit ge-

mischter Bevölkerung sich befindenden Schulen durchzuführen.

So werden am Ende dieser Entwicklung, welche zweisprachige Schulen sowohl für die Minderheit als auch für die Mehrheit anstrebt, alle Schulen identisch sein. Die in den Bezirken mit gemischter Bevölkerung lebenden Kinder sollen mit Hilfe der Schule die beiden Sprachen beherrschen und die beiden Kulturen kennenlernen. Und da es sich um Sprachen und Kulturen zweier Nachbarländer handelt, wird diese Bevölkerung künftig eine ideale Brücke für die moralisch-politische Annäherung der Nachbarvölker darstellen.

Man muss also angesichts der heutigen Realität immer mehr zu der Erkenntnis gelangen, dass die nationalen Minderheiten auf jeden Fall Gelegenheit zur Förderung gutnachbarlicher Beziehungen zwischen den Staaten bieten. Alles Gute, das für eine nationale Minderheit getan wird, wirkt sich in deren Mutterland positiv aus. Durch ein loyales Verhalten gegenüber den Minderheiten werden die internationalen Beziehungen in positiver Richtung entwickelt — in Richtung der friedlichen Koexistenz zwischen Ländern, ungeachtet der noch so grossen Unterschiede in ihren politischen und Gesellschaftsordnungen.

Ein gutes Beispiel hierfür bieten die italienisch-jugoslawischen Beziehungen. Die verhältnismässig zufriedenstellende Behandlung der Minderheitenfrage in Italien und die in Jugoslawien befolgte Minderheitenpolitik haben zur Verbesserung der Beziehungen zwischen den beiden Ländern viel beigetragen.

All dies ist auch an der jugoslawisch-österreichischen Grenze verwirklicht. Der Augenblick dürfte nicht mehr weit sein, da es durch gemeinsame Anstrengungen doch gelingen wird, die gleichen Zustände auch an dieser Grenze zu ermöglichen und damit einen grossen Beitrag zu leisten — nicht nur zur Weiterentwicklung der gutnachbarlichen Beziehungen zwischen beiden Ländern, sondern auch zur internationalen Verständigung und Festigung des Friedens in diesem Teil der Welt.

[Aus dem Vortrag des Präsidenten des aussenpolitischen Ausschusses der Bundesversammlung Jugoslawiens Dr. Aleš Bebler vor der Österreichischen Gesellschaft für Aussenpolitik und internationale Beziehungen in Wien am 14. 6. 1960.]

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: I. program: — 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00. II. program: — 6.00, 7.00, 8.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Vsakodnevne oddaje: I. program: — 5.55 Oddaja za kmete — 6.00 Vedri zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 7.55 Gospodarska poročila in delovni trg — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjki magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 12.03 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert.

Slovenske oddaje Radia Celovec

Nedelja, 18. 9.: 7.30 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.
Ponedeljek, 19. 9.: 14.00 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Slovenske pesmi poje zbor „France Prešern“ — 17.55 Za našo vas.
Torek, 20. 9.: 14.00 Poročila, objave. — Pod domačo lipo... (Poje moški zbor SPD Loga ves).

Sreda, 21. 9.: 14.00 Poročila, objave. Nasveli za delo na domačem vrtu. Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 22. 9.: 14.00 Poročila, objave. — Narava v poeziji...

Petek, 23. 9.: 14.00 Poročila, objave. — Morda uganete?
Sobota, 24. 9.: 9.00 Od pesmi da pesmi — od srca do srca.

Nedelja, 25. 9.: 7.30 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Sobota, 17. september:

I. program: 5.50 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Fantje, veseli bodite — 8.45 Širni pisani svet — 10.00 Oddaja Rdečega križa — 13.10 Zvoki iz starega Dunaja — 14.00 Pozdrav nate — 15.00 Karavanika domovina — 16.20 Mladinska oddaja — 16.45 Za delovno ženo — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 „Vrtinarica iz ljubzni“ — 22.10 Pogled v svet.

Nedelja, 18. september:

I. program: 6.50 Domači vrt — 8.05 Kmečka oddaja — 11.00 Dopoldanski koncert na prostem — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domovine: Od dežela do dežela — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Otroški oder — 19.00 Sport — 20.10 „Potovanje v dvoje“, slušna igra — 21.10 Male melodije, veliki uspehi — 22.10 Pogled v svet — 22.15 Sport.

Ponedeljek, 19. september:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Operni koncert — 13.00 Pestro pomešano — 14.45 Posaboj za Vas — 15.30 Knjižni kotiček — 15.45 Vse je tvoje moje srce — 18.30 Mladina in film — 18.55 Sport — 19.00 Daber večer, dragi poslušalci — 19.30 Odmev časa — 20.15 In kaj mislite vi? — 21.00 Operetni koncert — 22.10 Pogled v svet — 22.25 Teden pri Združenih narodih.

Torek, 20. september:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Koroški hišni koledar — 8.45 Camarque, subtrpčni živalski raj Evrope — 14.30 Dežela in ljudstvo — 15.45 „Vasolje poje“ — 16.00 Godba na pihala — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 „Narodni junak“, slušna igra — 22.10 Pogled v svet.

Sreda, 21. september:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Da, to je moja melodija — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.15 Popevke — 17.55 Ljudska glasba — 18.55 Sport — 19.00 Od plošče do plošče — 19.30 Odmev časa — 20.15 Simfonično delo Gustava Mahlerja — 22.10 Pogled v svet.

Četrtek, 22. september:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Operni koncert — 8.45 Avstriji v tujini — 14.30 Posaboj

Televizijski program:

Vsakodnevna oddaja: 20.00 Cas v sliki. Oddaja Cas v sliki tudi vedno pred zaključkom televizijskega programa.

Sobota, 17. 9.: 15.00 Mednarodna lakoatletska prireditel — 19.30 Kaj vidimo novega — 20.20 Alžirija, dežela nasprotij — 20.50 Kriminalna komedija „Mož iz sosednjega čolna“.

Nedelja, 18. 9.: 17.00 Za mladino — 17.30 Svet mladine — 18.00 Lassis, pripovedka psa — 18.25 Pogled v deželo — 20.05 Vsaka sekunda 1 liling.

Ponedeljek, 19. 9.: 19.30 Mednarodni filmski festival v Benetkah — 20.20 Aktualni šport — 20.40 „Fidelio“, opera Beethovna.

Torek, 20. 9.: 19.30 Tudi to je Avstrija — 20.20 Kamera na potovanju: Jugoslavija — 21.05 „Vročje srca“.

Sreda, 21. 9.: 17.00 Listamo v slikanici — 17.30 Praktični motorist — 19.30 Očka je najboljši — 20.20 „Profesor Toti“, komedija.

Četrtek, 22. 9.: 19.30 Sport — 20.20 Alžirija, dežela nasprotij — 20.55 „Zadnja instanca“, televizijska igra.

Petek, 23. 9.: 19.30 Denar kot umetnina — 20.20 „Nihča ni dovolj ljubljena“, igra — 21.50 Velika operaka Francosa Villona.

Sobota, 24. 9.: 19.30 Oknar — 20.20 Alžirija, dežela nasprotij — 20.50 „Sončni sij in nevihta“, veseliga.

za Vas — 15.30 Aktualna reportaža — 17.10 Pisan sopek melodij — 17.55 Kulturne vesti — 18.00 Kmečka oddaja — 18.30 Mladinska oddaja — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Poca, slušna igra mejne gore — 21.00 O deželi Drava — 22.10 Pogled v svet — 22.15 Sport.

Petek, 23. september:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Orkestrski koncert — 8.45 Pozdravljeni — 13.10 Ljudska glasba iz Avstrije — 15.45 „Vajna ladja“ — 18.10 Prosti čas je dragocen — 18.55 Sport — 19.15 Veliko presenečanje — 19.30 Odmev časa — 20.15 Halo, teenagerji! — 22.10 Pogled v svet — 22.40 Zaljubljena melodija.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 17. september:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Pevec Frank Sinatra — 8.40 Partizanske pesmi bratskih narodov — 8.55 Radijska šola — 9.25 Od valčka do sambe — 10.10 Za vsakogar nekaj — 11.30 Pianirski tednik — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.30 Narodna in domače viže — 13.50 Od arije do arije — 14.35 Vaščila — 15.40 Pesem planin (simfonično pesništvo) — 16.00 Na platnu smo videli — 16.20 Z me-

RADIO PROGRAM

ladijami čez kontinente — 18.00 Mešani zbor „France Prešern“ iz Kranja — 18.45 Okna v svet — 20.00 „Pajma na Štajersko“ (narodne in domače viže) — 20.25 Sobočni mozaik.

Nedelja, 18. september:

6.00 Nedeljsko jutro z domačo glasbo — 7.15 Izletnikom na pot — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.37 Otroške pesmi — 10.00 Še pomnilo, tovariši — 11.00 Igramo za vse — 12.00 Vaščila — 13.30 Za našo vas — 14.15 Vaščila — 15.30 Pri „Veselih hribovcih“ — 16.00 Melodije za vas — 17.00 Sport in glasba — 20.05 Glasbeni variete — 21.00 Sportna poročila — 21.10 Fjodor Šaljapin — 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku.

Torek, 20. september:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Iz del Cajkovskega — 8.55 Radijska šola — 9.25 Zenski zbor Svobode Laiko — 10.10 Parada popevk — 12.00 Belokranjske pesmi — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.40 Pisani zvoki z Dravskega polja — 13.30 Jugoslovanski operni pevci — 14.05 Radijska šola — 14.35 Joe Laco s svojim kubanskim orkestrom — 15.40 „Tam doli za Dravco“ — 16.00 Iz domače književnosti — 17.20 Ljudske pesmi in plesi iz Sovjetske zveze — 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 18.50 Človek in zdravje — 20.00 Pojo tuji pevski zbori — 20.30 Radijska igra — 21.45 Mandoline in godala.

Sreda, 21. september:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Učiteljski pevski zbor „Emil Adamič“ — 8.30 Europa-express — 10.10 Monoligi in arije — 11.30 Družina in dom — 12.00 Trio Avgusta Štanka — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Zabavni orkester radia Beograd — 12.40 Otrci pozdravljajo — 14.05 Radijska šola — 15.40 Zabavni zbori — 16.00 Novosti na knjižni polici — 16.20 Koncert po željah — 17.20 Parada plošč — 18.00 Kulturna kronika — 18.20 Slovenski samospeli — 18.45 Radijska univerza — 20.00 Melodije raznih dežel — 20.40 „Cavalleria rusticana“, opera — 22.15 Plesna glasba z vsega sveta.

Četrtek, 22. september:

5.00 Dobro jutro — 8.55 Radijska šola — 10.10 Od melodije da melodije — 11.30 Oddaja za cicibane — 12.00 Grupa Dalmatincev — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.50 Napevi za mesto in vas — 14.35 Vaščila — 16.00 Iz svetovne književnosti — 16.20 Parada plošč — 17.10 Turizem in melodije — 18.00 Iz Puccinijevih oper — 18.30 Špartni tednik — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 20.50 Sadobna francoska lirika — 21.25 Iz Schubertove skicirke — 22.15 V ritmu današnjih dni.

Petek, 23. september:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Operni odlomki — 9.00 Glasbeni variete — 10.10 Miniaturene skladbe — 10.40 Popevke — 11.00 Kmečka godba — 11.35 Emil Adamič: Karaška suita — 12.00 „Dobra volja je najboljša“ — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Hammond orgle v ritmu — 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja — 14.05 Radijska šola — 15.40 Kamorni zbor univerze iz Valparaisa — 16.20 Slovenske skladbe — 18.00 Pozdrav z gura — 18.15 Domači mali ansambli — 20.00 Po moskovskih ulicah — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.30 Balet skozi stoletja — 21.15 O morju in pomorščakih — 22.15 Mladim pesalcem.

Plemenska sejma v Št. Vidu ob Glini in v Spittalu

V četrtek, 22. septembra priredi rejska zveza rumenega goveda v Št. Vidu ob Glini plemenski sejem. Na sejmu, ki se prične ob 9.30 uri, bo napredaj 40 bikov in 60 visokobrajih krav in telic.

V petek, dne 23. septembra bo v Spittalu plemenski sejem za krave in telice pingavske pasme. Sejem se prične ob 9.30 uri, ponudba: 60 visokobrajih krav in telic.

Olimpijske medalje

so si osvojile naslednje države

Na letošnjih olimpijskih igrah v Rimu so tekmovali v 150 disciplinah in je bilo podeljenih 152 zlatih, 149 srebrnih in 160 bronastih medalj. Posamezne države so si osvojile naslednje število medalj:

	zlatih	srebrnih	bronastih	skupno
Sovjetska zveza	43	29	31	103
Amerika (ZDA)	34	21	16	71
Italija	13	10	13	36
Nemčija	12	19	11	42
Avstralija	8	8	6	22
Turčija	7	2	0	9
Madžarska	6	8	7	21
Japonska	4	7	7	18
Poljska	4	6	11	21
Čehoslovaška	3	2	3	8
Romunija	3	1	6	10
Anglija	2	6	12	20
Dansko	2	3	1	6
Nova Zelandija	2	0	1	3
Bozgarija	1	3	3	7
Švedsko	1	2	3	6
Finsko	1	1	3	5
Avstrija	1	1	0	2
Jugoslavija	1	1	0	2
Pakistan	1	0	1	2

	zlatih	srebrnih	bronastih	skupno
Etiopija	1	0	0	1
Grčija	1	0	0	1
Norveška	1	0	0	1
Švica	0	3	3	6
Francija	0	2	3	5
Belgija	0	2	2	4
Iran	0	1	3	4
Holandska	0	1	2	3
Južna Afrika	0	1	2	3
Argentina	0	1	1	2
Združ. arab. rep.	0	1	1	2
Formoza	0	1	0	1
Gana	0	1	0	1
Indija	0	1	0	1
Kanada	0	1	0	1
Maroko	0	1	0	1
Portugalska	0	1	0	1
Singapur	0	1	0	1
Antilji	0	0	2	2
Brazilijska	0	0	2	2
Irak	0	0	1	1
Mehika	0	0	1	1
Spanija	0	0	1	1
Venezuela	0	0	1	1

Opomba: Pri skupnem številu medalj je treba upoštevati, da je bilo v nekaterih disciplinah podeljenih večje število medalj (n. pr. pri nogometu 11 zlatih, 11 srebrnih in 11 bronastih), ki pa v razporedu štejejo le za eno od vsake.

- 2. Spillman (Švica) 1127 točk
- 3. Borisov (Sov. zveza) 1127 točk

Pištola:

- 1. Gužin (Sov. zveza) 560 točk
- 2. Umarov (Sov. zveza) 552 točk
- 3. Jotihisa (Jap.) 552 točk

Malokalibrska v trostavu:

- 1. Šamurkin (Sov. zveza) 1149 točk
- 2. Njasov (Sov. zveza) 1145 točk
- 3. Zahringer (Nem.) 1140 točk

Automatična pištola:

- 1. McMillan (ZDA) 587/147
- 2. Linnosvuo (Finska) 587/139
- 3. Zabelin (Sov. zveza) 587/135

Malokalibrska karabina:

- 1. Kohnke (Nem.) 590 točk

- 2. Hill (ZDA) 589 točk
- 3. Forcella (Venezuela) 587 točk

Glinasti cilji:

- 1. Dimitrescu (Rom.) 192/200
- 2. Rossini (Ital.) 191/200
- 3. Kalinin (Sov. zveza) 190/200

KONJSKI ŠPORT

Preskoki ovir:

- 1. R. D'Inzeo (Ital.)
- 2. P. D'Inzeo (Ital.)
- 3. Broome (Angl.)

Drezura:

- 1. Filatov (Sov. zveza) 21.44 točk
- 2. Fischer (Švica) 20.97 točk
- 3. Neckermann (Nem.) 20.82 točk

Militari-preskok ovir; posamezniki:

- 1. Morgan (Avstralija)
- 2. Davis (Avstralija)
- 3. Buhler (Švica)

Militari preskok ovir; ekipe:

- 1. Avstralija
- 2. Švica
- 3. Francija

Nagrada držav:

- 1. Nemčija
- 2. ZDA
- 2. Italija

VATERPOLO

- 1. Italija
- 2. Sovjetska zveza

- 3. Madžarska
- 4. Jugoslavija

NOGOMET

- 1. Jugoslavija
- 2. Dansko
- 3. Madžarska

KOŠARKA

- 1. ZDA
- 2. Sovjetska zveza
- 3. Brazilijska
- 6. Jugoslavija

HOKEJ

- 1. Pakistan
- 2. Indija
- 3. Španija

(Nadaljevanje s 5. strani)

Preskok konja:

- 1. Nikolajeva (Sov. zveza) 19,316 točke
- 2. Muratova (Sov. zveza) 19,049 točke
- 3. Latinina (Sov. zveza) 19,016 točke

Osmerboj — posamezniki:

</